

**Mogućnosti i perspektive početnog obrazovanja savjetnika u
profesionalnom usmjeravanju u Republici Hrvatskoj**

- rezultati istraživanja -

**Euroguidance centar Hrvatska
Institut za društvena istraživanja**

**Prof. dr. sc. Vlasta Vizek Vidović
Dr. sc. Dunja Potočnik**

Zagreb, listopad 2013.

SADRŽAJ

I. Uvod	3
1.1. Važnost profesionalnog savjetovanja u suvremenom svijetu	3
1.2. Euroguidance i srodni projekti u EU	4
1.3. Kompetencijski profili savjetnika za profesionalno usmjeravanje	4
1.4. Obrazovanje i osposobljavanje savjetnika za profesionalno usmjeravanje	6
1.5. Hrvatski kontekst – povijesni pregled i sadašnje stanje	7
II. Opis projekta	8
2.1 Cilj	9
2.2. Metodologija	9
2.3. Opis uzorka stručnjaka – školskih psihologa i savjetnika za profesionalno usmjeravanje HZZ-a	11
III. Rezultati	13
3.1. Akademska perspektiva: Studijski programi i ishodi učenja	13
3.1.1. Kompetencijsko područje 1	13
3.1.2. Kompetencijsko područje 2	14
3.1.3. Kompetencijsko područje 3	16
3.1.4. Kompetencijsko područje 4	18
3.1.5. Kompetencijsko područje 5	20
3.1.6. Kompetencijsko područje 6	21
3.1.7. Kompetencijsko područje 7	23
3.1.8. Kompetencijsko područje 8	24
3.2. Perspektiva praktičara u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja	26
3.2.1. Stručnjaci HZZ-a	26
3.2.2. Školski psiholozi	38
IV. Zaključak i preporuke	47
V. Reference	51
VI. Prilozi	54
1. Instrumenti	54
1.1 Predložak za analizu studijskih programa	54
1.2. Upitnik za savjetnika Hrvatskog zavoda za zapošljavanje	63
1.3. Upitnik za školske psihologe	69
2. Analitičke tablice za pojedine studije prema kompetencijskim područjima	74

I. Uvod

1.1. Važnost profesionalnog savjetovanja u suvremenom svijetu

U posljednjem je desetljeću došlo do povećanog interesa za profesionalno usmjeravanje u području javnih politika, a izvještaj Cedefop centra¹ (2009: 10) navodi kako dvije trećine zemalja članica EU nude specijaliziranu obuku i trening u sklopu tercijarnog obrazovanja, dok tek manji dio država nudi ovakvu vrstu obuke za osoblje javnih službi za zapošljavanje. No, prema dostupnim podacima Eurobarometer istraživanje o strukovnom obrazovanju (2011)², koje je dijelom bilo posvećeno i kvaliteti profesionalnog usmjeravanja u strukovnom obrazovanju, tek se 14% mladih Europljana u potpunosti slaže kako mladi danas imaju dovoljno mogućnosti za pristup profesionalnom usmjeravanju, dok se 38% djelomično slaže, a 39% smatra kako su takovi servisi nedostatni. U nizu ispitanih zemalja Malta (85%), Finska (78%), Slovenija i Austrija (70%) ubrajaju se među države u kojima se najveći dio mladih u potpunosti ili djelomično slaže kako mladi imaju pristup profesionalnom usmjeravanju, dok su na drugom kraju skale Francuska (36%), Rumunjska (45%), Litva (46%) i Luksemburg (48%).

Rezultati Eurobarometra upućuju na vrlo različite uvjete u pogledu dostupnosti profesionalnog usmjeravanja diljem EU, a ciljevi razvoja europske ekonomije kao kompetitivne globalne snage zahtijevaju ujednačavanje uvjeta za profesionalni razvoj svim građanima EU. Ovaj je zahtjev naročito istaknut u pogledu uvođenja 'fleksigurnosti' kao instrumenta za osiguravanje radničkih prava i omogućavanja fleksibilnog poslovanja. Kao što je navedeno u dokumentu mreže European Lifelong Guidance Policy Network (ELGPN) *Lifelong Guidance Policy Development: A European Resource Kit* (2012: 9)³, mogućnost cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja ima dlekosežne pozitivne posljedice po svaku državu: 1) učinkovito investiranje u obrazovanje i obuku; 2) učinkovitost tržišta rada; 3) cjeloživotno učenje; 4) društveno uključivanje; 5) društvenu jednakost i 6) ekonomski razvoj. Uspostavljanje koherentnog i cjelovitog sustava profesionalnog usmjeravanja dostupnog pojedincima tijekom čitavog života ima jasne implikacije na kompetencije, kvalifikacije i kontinuirani profesionalni razvoj pojedinaca te ekonomiju čitavih zemalja. Stoga je razvoj

¹ Cedefop panorama series; 164: *Professionalising career guidance: Practitioner competences and qualification routes in Europe*, 2009.

² http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_369_en.pdf

³ http://ktl.jyu.fi/img/portal/23229/ELGPN_resource_kit_2011-12_web.pdf?cs=1350649791

kompetencija stručnjaka koji provode profesionalno usmjeravanje i savjetovanje ključan za razvoj visokokvalitetnih centara za profesionalni razvoj.

1.2. Euroguidance i srodni projekti u EU

Euroguidance⁴ je kao europska mreža nacionalnih centara koji povezuju sustave profesionalnog usmjeravanja u Europi te promiču mobilnost i pružaju stručnu pomoć savjetnicima za profesionalno usmjeravanje i savjetovanje osnovana od strane Europske komisije 1999. Mreža je financijski podržana od strane Europske komisije (putem Programa za cjeloživotno učenje) i država članica, a trenutno okuplja 34 države. Hrvatska je članica Euroguidance mreže od 2011. godine, a središte ove mreže u Hrvatskoj se nalazi pri Agenciji za mobilnost i programe Europske unije⁵. Hrvatske se 2011. paralelno s priključenjem Euroguidance mreži pridružila i Europskoj mreži politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (*European Lifelong Guidance Policy Network – ELGPN*⁶), koja je inicirana 2007. godine od strane Europske komisije. Glavni je cilj ove mreže ujednačavanje politika cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja u području zapošljavanja i obrazovanja u zemljama članicama EU i pridruženim zemljama. Treća bitna mreža na europskoj razini – Međunarodno udruženje za školsko i profesionalno savjetovanje (*International Association for Educational and Vocational Guidance – IAEVG*⁷) – osnovana je 1951. s ciljem olakšavanja razmjene iskustava stručnjaka u području strukovnog obrazovanja.

1.3. Kompetencijski profili savjetnika za profesionalno usmjeravanje

Europski kvalifikacijski okvir²³ (EQF) uspostavljen je 2008. kao instrument povećanja međunarodne usporedivosti i prenosivosti u obrazovanju. EQF se fokusira na ishode učenja putem sustava osam referentnih razina koji opisuju znanja i vještine. EQF omogućava usporedbu svih tipova obrazovanja (od općeg do strukovnog, te od osnovnog do doktorskog) te olakšava mogućnost cjeloživotnog učenja. Detaljizirane izvedenice kvalifikacijskog okvira

⁴ <http://euroguidance.eu/>

⁵ <http://www.mobilnost.hr/index.php?id=454>

⁶ <http://ktl.jyu.fi/ktl/elgpn>

⁷ <http://www.iaevg.org/iaevg/index.cfm?lang=2>

– kompetencijski okviri – razvijaju se za svaku struku pojedinačno, pa tako i za struku savjetnika u profesionalnom savjetovanju i usmjeravanju. Pri definiranju kompetencijskog profila na prvoj je razini bitno definirati ulogu pripadnika pojedine struke. Tako ELGPN Glossary (2012: 5)⁸ definira savjetnika u profesionalnom usmjeravanju kao osobu koja provodi savjetovanje u obrazovnoj, karijernoj i osobnoj domeni, te pomaže pojedincima postići veću samosvijest i odrediti životne putove. Sukladno ovoj definiciji, karijerno savjetovanje (str. 7) definirano je kao niz aktivnosti koje svim građanima, bez obzira na dob i u bilo kojoj točki njihova života, omogućuje identificiranje njihovih sposobnosti, kompetencija i interesa, a s ciljem postizanja smislenog obrazovanja, obuke i zaposlenja. Nadalje, bitno je odrediti iz kojih struka pretežno dolaze savjetnici za profesionalno usmjeravanje, pri čemu možemo reći kako je riječ o trima glavnim grupacijama struka: psiholozima, učiteljima i suradnicima u centrima za zapošljavanje.

Izveštaj Cedefop centra (2009: 68)⁹ navodi kako opsežno profesionalno savjetovanje pokušava naučiti ljude samostalnom donošenju odluka o obrazovanju i zapošljavanju, pružajući im informacije o obrazovanju i tržištu rada na pristupačniji i sustavniji način. Kada je riječ o konkretnom kompetencijskom profilu za savjetnike u profesionalnom usmjeravanju, on bi trebao osigurati instrument podrške stručnjacima u profesionalnom usmjeravanju i donositeljima odluka u razvijanju nacionalnog i sektorskog okvira, osiguranju kvalitete i profesionalnog standarda.

U ovom istraživanju kao polazište za izradu okvirnog kompetencijskog profila za savjetnike u profesionalnom usmjeravanju upotrijebljen je model profesionalne uloge savjetnika elaboriran u okviru NICE (Network for Innovation of Guidance and Counselling in Europe) projekta¹⁰. Ovaj model uključuje pet ključnih uloga odnosno kompetencijskih područja i to:

- ulogu eksperta u profesionalnom informiranju i dijagnostici - *career information and assessment expert*
- ulogu karijernog savjetnika - *career counsellor*
- ulogu karijernog edukatora - *career educator*
- ulogu menadžera programa savjetodavnih službi - *program service manager*.

⁸ http://www.euroguidance.nl/uploads/ELGPN_Glossary_June_2012_20120702140349.pdf

⁹ Cedefop panorama series; 164: *Professionalising career guidance: Practitioner competences and qualification routes in Europe, 2009.*

¹⁰ http://www.nice-network.eu/fileadmin/erasmus/inhalte/dokumente/Mnich_Systematic_comparison_of_career_guidance_studies_in_Europe.pdf

- ulogu poticatelja sustavskih promjena i razvoja područja - *social system intervener and developer*.

1.4. Obrazovanje i osposobljavanje savjetnika za profesionalno usmjeravanje

Erasmus program pružio je priliku za razvoj projekata cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja, od kojih je gore spomenuti NICE¹¹ projekt jedan od najistaknutijih. Ovaj je projekt u razdoblju od 2009.-2012. okupio 39 europskih sveučilišnih centara s ciljem razvoja akademske mreže koja podupire cjeloživotno profesionalno usmjeravanje. Studija koja je nastala kao rezultat projekta¹² obuhvaća i podatke o studijskim smjerovima uključenima u obrazovanje savjetnika za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje (str. 87). Tako su savjetnici za profesionalno usmjeravanje u zemljama članicama projekta u najvećoj mjeri završili studij obrazovnih znanosti (52%), zatim psihologije (26%), sociologije (12%), poslovne administracije (5%) – koliko je i ukupno drugih raznorodnih smjerova. Jedna od prezentacija s ovog projekta¹³ pruža nam komparativan uvid u način organiziranja specijaliziranih studija za savjetnike u profesionalnom usmjeravanju (str. 4), pri čemu razlikujemo tri načina organiziranja studija po zemljama članicama projekta. Iako veći broj država ima razvijene specijalizirane studije za savjetnike u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju možemo zaključiti kako neke zemlje podržavaju različite razine obrazovanja i obuke. Riječ je o sljedećim sustavima:

1. preddiplomski studij u trajanju 3-4 godine: Njemačka, Poljska i Švedska;
2. diplomski studij u trajanju 1-2 godine: Danska, Engleska, Island, Njemačka, Poljska, Škotska, Švicarska;
3. određeni nespecijalizirani studijski smjerovi koji stavljaju naglasak na savjetovanje (psihologija, pedagogija): Danska.

¹¹ <http://www.nice-network.eu/>

¹² *NICE Handbook for the Academic Training of Career Guidance and Counselling Professionals* (2012)

¹³ http://www.nice-network.eu/fileadmin/erasmus/inhalte/dokumente/Mnich_Systematic_comparison_of_career_guidance_studies_in_Europe.pdf

1.5. Hrvatski kontekst – povijesni pregled i sadašnje stanje

U Hrvatskoj postoji 80-godišnja tradicija profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja, čiji se počeci mogu pratiti do 1931. godine i odluke o osnivanju „Stanice za savjetovanje kod izbora zvanja“ koja je s radom započela 1932. Zbornik radova sa skupa Hrvatskog zavoda za zapošljavanje održanog pod nazivom *80 godina cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja u Republici Hrvatskoj: Novi izazovi i pristupi*¹⁴ pruža nam dragocjene uvide u tijek razvoja sustava profesionalnog usmjeravanja u Hrvatskoj, koji nakon osnutka 1932. u Zagrebu svoje širenje izvan ovog centra nastavlja u razdoblju od 1957.-1960. kada se osnivaju centri za profesionalnu orijentaciju u Zagrebu, Splitu, Karlovcu, Varaždinu, Slavonskom Brodu, Rijeci, Sisku, Osijeku i Zadru. Strateško određenje profesionalnog usmjeravanja u Hrvatskoj potanko je definirano 1964. donošenjem dugoročnog programa znanstveno-istraživačkog rada na području psihologije profesionalnog usmjeravanja. Novije razdoblje u razvoju ovog sustava označeno je donošenjem *Strategije profesionalnog usmjeravanja u HZZ-u 2004.*, te *Standarda kvalitete profesionalnog usmjeravanja i selekcije u HZZ-u 2005.*

Osim Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kao centra profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u RH drugi bitni dionici ovog procesa su i akademski djelatnici, školski psiholozi i pedagozi, liječnici medicine rada, te klinički psiholozi i psihijatri. Osim individualnog rada koji se u najvećoj mjeri provodi u prostorijama HZZ-a ili u školama, u novije je vrijeme i sve više javnih manifestacija poput 'sajmova poslova'. Kao što to opisuje M. Zečirević u gore navedenom zborniku (str. 26): „pristup uslugama profesionalnog usmjeravanja pri tome se temelji na tzv. 'sustavu lijevka', odnosno polazi se od toga da najveći broj korisnika bude informiran (putem grupnog i individualnog informiranja, samo-informiranja, računalnog programa Moj izbor, itd.), manji broj korisnika uključuje se u grupno savjetovanje a najmanji broj korisnika prolazi cjelokupni postupak psihološko-medicinske obrade, koji je najzahtjevniji te koristi najviše financijskih i ljudskih resursa. Kontinuirano se provode aktivnosti informiranja i savjetovanja mladih tražitelja prvog zaposlenja te učenika završnih razreda srednjih škola“. Također, 2007. projektom Tempus započelo je osnivanje karijernih savjetodavnih centara pri sveučilištima u Zagrebu, Dubrovniku, Rijeci i Osijeku. HZZ u svojim aktivnostima podržava i olakšavanje snalaženja poslodavcima, a u posebne skupine korisnika ulaze i osobe s invaliditetom koje su uključene u sustav profesionalne rehabilitacije. Osnivanjem *sedam Centara za informiranje i savjetovanje*

¹⁴ http://www.mobilnost.hr/prilozi/05_1341303476_Zbornik_radova_konferencije_80_god_CPU_u_RH.pdf

o karijeri – CISOK 2013. proširene su aktivnosti profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja, a pristup ovim aktivnostima olakšan je za sve građane, čime je zaokružena uloga HZZ-a kao središnje institucije u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju u Hrvatskoj.

II. Opis projekta

U okviru Euroguidance inicijative koju provodi europska mreža nacionalnih centara za podršku profesionalnom usmjeravanju istaknuta je potreba za promicanjem profesionalizacije stručnjaka u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja o cjeloživotnom profesionalnom karijernom razvoju. U kontekstu brzo mijenjajuće radne okoline i zahtjeva tržišta rada obrazovno i karijerno savjetovanje djeluje kao podržavajuća mjera koja potiče razvoj individualnih kompetencija koje omogućavaju pojedincu da samostalno i kvalitetno planira svoj obrazovni i profesionalni put u cjeloživotnoj perspektivi. Kvalitetno profesionalno usmjeravanje i savjetovanje izravno motivira pojedince na cjeloživotno učenje i olakšava im mobilnost u svijetu rada.

S obzirom na opću društvenu važnost optimalnog upravljanja ljudskim resursima kako bi se osigurao primjeren gospodarski rast i kvalitetan život svim građanima, ključno je osposobljavanje stručnjaka koji mogu pružiti primjerenu savjetodavnu podršku svakom pojedincu u odlučivanju o obrazovnom i karijernom putu koji će mu omogućiti realizaciju profesionalnih ciljeva i vlastitih potencijala. Temeljna pretpostavka za uspostavu sveobuhvatnog sustava obrazovanja i profesionalnog usavršavanja stručnjaka u ovom području jest razvijanje standarda kvalifikacije (cjelovite ili djelomične) za savjetnike u sustavu cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja.

Taj je zahtjev povezan s tekućim promjenama u hrvatskom obrazovnom sustavu koje uključuju sustavnu primjenu Hrvatskog kvalifikacijskog okvir (HKO) na svim obrazovnim razinama. Primjena HKO-a počiva na ustrojavanju sustava praćenja ishoda učenja, programima za stjecanje i vrednovanje skupova ishoda učenja, standardima zanimanja, standardima kvalifikacija i programima za stjecanje kvalifikacija te drugim podacima od interesa, s ciljem njihova povezivanja i usklađivanja.

Kao preduvjet razvoja ovakvog sustava potrebno je ispitati postojanje i razinu razvijenosti kurikuluma koji kao sastavnicu imaju stjecanje kvalifikacija za savjetnike u profesionalnom

usmjeravanju kao podlogu za razvoj standard i na njima temeljenih cjelovitih obrazovnih programa.

2.1. Cilj

Glavni je cilj istraživanja ispitati koji sveučilišni studijski programi ili njihovi dijelovi (moduli, kolegiji) u Republici Hrvatskoj omogućavaju stjecanje kompetencija za savjetnike u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju. Sukladno cilju određeni su i planirani ishodi istraživanja:

1. Usustavljeni podaci o mogućnostima početnog obrazovanja savjetnika u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju, sistematizirani u istraživačkoj studiji.
2. Izrada standarda za obrazovanje savjetnika u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju.
3. Umrežavanje ustanova uključenih u obrazovanje savjetnika za cjeloživotno profesionalno usmjeravanje.

2.2. Metodologija

Teorijski i analitički okvir temeljen je na dostupnim studijama i izvještajima vezanima uz hrvatski obrazovni sustav, kao i na međunarodnim, posebno europskim, spoznajama, dostignućima, politikama te praksi u području obrazovanja stručnjaka za cjeloživotno i profesionalno usmjeravanje i savjetovanje.

Formiranje uzorka započelo je pregledom djelatnih studijskih programa u području društvenih znanosti svih sveučilišta u Republici Hrvatskoj. Temeljem ovog pregleda odlučeno je da se analiza usmjeri na relevantne programe Sveučilišta u Zagrebu, Rijeci i Zadru kao primjera izvrsnosti i najbolje prakse u području društvenih znanosti u RH. U drugom koraku izdvojeni su oni programi koji nude elemente obrazovanja za savjetnike u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju. Ova je analiza rezultirala podjelom studijskih programa u dvije skupine i to s obzirom na prepoznate potencijale u realizaciji budućih programa obrazovanja za savjetnike.

U prvoj skupini nalaze se programi koji svojim izlaznim kompetencijama, sadržajem i ishodom učenja na razini kolegija pokazuju znatnije potencijale za uključivanje u budući hrvatski sustav obrazovanja za savjetnike u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju. To su studijski programi: Studija za socijalni rad Sveučilišta u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, odsjeka za psihologiju s Filozofskih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Rijeci i Zadru, te Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Za analizu prve skupine programa za koje je utvrđeno da posjeduju veći potencijal za realizaciju budućeg programa obrazovanja savjetnika u profesionalnom usmjeravanju primijenjena je kombinirana metodologija. Početna analiza sadržaja kurikuluma studijskih programa proširena je i dopunjena anketnim istraživanjem u kojem su sudjelovali eminentni sveučilišni nastavnici (prodekani za nastavu, pročelnici odsjeka ili voditelji katedri) koji sudjeluju u planiranju i izvedbi tih programa. Na taj su način početni nalazi do kojih se došlo prilikom pregledom dostupnih programa na mrežnim stranicama fakulteta nadopunjeni i detaljnim podacima o elementima studijskih programa relevantnih za obrazovanje savjetnika u profesionalnom usmjeravanju.

Predložak za analizu studijskih programa nalazi se u prilogu 1.1. Prema tom predlošku izrađeni su i Anketni upitnici za stručnjake (prilog 1.2. i 1.3.). Instrumentima su obuhvaćene sljedeće teme:

1. teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja
2. utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja
3. interakcija s klijentima usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje
4. pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju
5. informiranost svijetu rada i resursima u okruženju
6. organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja
7. podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja
8. profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja.

Za svaku od ovih tema sudionici anketnog istraživanja naveli su je li obuhvaćena nekim kolegijem, kakva su obilježja tog kolegija te u kojem opsegu se izvodi.

Za razliku od ovako detaljiziranog pristupa programima iz prve skupine, analiza programa druge skupine za koje je utvrđeno da imaju manji potencijal za obrazovanje savjetnika u području profesionalnog usmjeravanja temeljena je na analizi sadržaja kurikuluma dostupnih na mrežnim stranicama. U drugoj skupini nalaze se programi koji u budućem hrvatskom sustavu obrazovanja za savjetnike u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju mogu imati potpurnu ulogu. To su studijski programi analizirani analizom sadržaja, a uzorak ispitanih programa sastoji se od studijskih programa ekonomskih i pravnih fakulteta, te programa učiteljskih fakulteta i odsjeka za sociologiju sveučilišta u Zagrebu, Rijeci i Zadru.

U zadnjoj fazi istraživanja provedeno je anketiranje strukturiranim upitnicima na dvama poduzorcima stručnjaka: aktivnim školskim psiholozima te savjetnicima za profesionalno usmjeravanje Hrvatskoj zavoda za zapošljavanje. Cilj ove etape istraživanja bio je provjeriti u kojoj mjeri su kompetencije potrebne za rad u području profesionalnog usmjeravanja stručnjaci stekli tijekom inicijalnog obrazovanja odnosno tijekom kontinuiranog profesionalnog usmjeravanja i cjeloživotnog učenja.

2.3. Opis uzorka stručnjaka – školskih psihologa i savjetnika za profesionalno usmjeravanje HZZ-a

U tablici 2.1. prikazani su sumativni podaci o godini diplomiranja i radnom iskustvu školskih psihologa iz uzorka (N=79), pri čemu vidim da je najveći dio ispitanika iz ovog poduzorka diplomirao u zadnjih deset godina, a njihovo radno iskustvo odgovara vremenu diplomiranja. Drugim riječima, radi se o relativno mladoj populaciji školskih psihologa, s tek 12,3% psihologa s više od 20 godina radnog iskustva u osnovnim i 15,3% u srednjim školama.

Tablica 2.1. Godina diplomiranja studija psihologije i radno iskustvo u školi na poslovima školskog psihologa (%)

Godina diplomiranja		Radno iskustvo	Godine radnog staža u OŠ	Godine radnog staža u SŠ
1. 1976.-1990.	25,3	1. 1-4	22,8	14,5
2. 1991.-2001.	21,4	2. 5-9	25,4	2,6
3. 2002.-2013.	53,3	3. 10-14	7,7	4,0
		4. 15-20	7,7	4,0
		5. Više od 20	12,3	15,8

Poduzorak stručnjaka HZZ-a bio je nešto složeniji od onog psihologa (N=21) budući je riječ o čitavom nizu struka koje sudjeluju u zadacima profesionalnog savjetovanja i usmjeravanja u sklopu HZZ-a (tablica 2.2.). No, i ovdje s preko sedam desetina ispitanika pretežu psiholozi, iza kojih u znatno manjem broju slijede pedagozi dok su druge struke tek skromno zastupljene. Kada je riječ o radnom stažu, i u poduzorku savjetnika HZZ-a riječ je o relativno mladoj populaciji jer preko polovice ispitanika ima manje od deset godina radnog staža te radnog iskustva na poslovima profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja.

Tablica 2.2. Obrazovni profil savjetnika za profesionalno usmjeravanje i savjetovanje HZZ-a, godine radnog staža u HZZ-u i radno iskustvo na poslovima profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja (%)

Obrazovni profil		Godine radnog staža/radno iskustvo	Godine radnog staža u HZZ	Radno iskustvo na poslovima profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja
1. Psiholog	71,4	1. 1-4	23,8	28,6
2. Pedagog	14,3	2. 5-9	33,4	33,4
3. Logoped	4,8	3. 10-14	9,6	9,6
4. Sociolog	4,8	4. 15-20	23,8	19,2
5. Socijalni radnik	4,8	5. Više od 20	9,6	9,6

Za kraj, zanimalo nas je kako stručnjaci HZZ-a procjenjuju potrebu za formalnim obrazovanjem stručnjaka u profesionalnom savjetovanju i usmjeravanju na razini poslijediplomskog specijalističkog studija, pri čemu je 94,7% ispitanika odgovorilo da vidi navedenu potrebu, dok je 5,3% odgovorilo niječno. Time je i na razini praktičara koji bi se u Hrvatskoj mogli nazvati ključnima u profesionalnom usmjeravanju potvrđena potreba za uvođenjem ovakvog oblika specijalističkog studija.

III Rezultati

3.1. Akademska perspektiva: Studijski programi i ishodi učenja

3.1.1. Kompetencijsko područje 1

Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja

Opis kompetencije:

Razumijevanje teorijske podloge i poznavanje istraživačkih rezultata u području individualnog razvoja potrebnih profesionalcima u području profesionalnog razvoja i savjetovanja.

Ishodi učenja:

1. Razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi
2. Razumijevanje teorija profesionalnog razvoja i razvoja karijere
3. Razumijevanje teorije savjetovanja i srodnih pristupa u području profesionalnog/karijernog savjetovanja
4. Razumijevanje individualnih razlika s obzirom na rod, socijalno i etničko porijeklo, psihofizičke sposobnosti i osobine ličnosti u odabiru karijernih puteva
5. Razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja.

Pregled studijskih programa (tablica 3.1.1 i prilog 2.1.) pokazuje da svi analizirani programi sadrže kolegije (N= 32) koji rezultiraju ishodima učenja vezanim uz kompetencijsko područje *Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja*. U svim studijima kolegiji koji se odnose na ovo kompetencijsko područje izvode se i na preddiplomskoj (N= 12) i na diplomskoj razini (N= 15) i to u pravilu kao obvezni osim 2 izborna kolegija na diplomskoj razini (pedagogija i socijalni rad).

Na razini poslijediplomskog specijalističkog programa izvode se 3 kolegija u programu specijalističkog studija socijalnog rada i 2 kolegija u programu specijalističkog studija psihologije.

Kolegiji na razini preddiplomskih i diplomskih studija izvode se najvećim dijelom u okviru studija psihologije (N= 20). Ovisno o organizaciji studija psihologije broj takvih kolegija varira od 6 do 8 ovisno o strukturi programa. Međutim kod svih studija psihologije riječ je o kolegijima iz tri šira područja psihologije: razvojne i edukacijske psihologije te psihologije rada i svi su obvezni za studente. Broj ishoda učenja kojima rezultiraju ti kolegiji kreće se u rasponu od 1 do 4. (prilog 2.1).

Tablica 3.1.1. Ishodi učenja za područje **Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja** u kolegijima analiziranih studijskih programa

Ishodi učenja	Broj kolegija
1. Razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi	20
3. Razumijevanje teorije savjetovanja i srodnih pristupa u području profesionalnog / karijernog savjetovanja)	11
4. Razumijevanje individualnih razlika s obzirom na rod, socijalno i etničko porijeklo, psihofizičke sposobnosti i osobine ličnosti u odabiru karijernih puteva	10
2. Razumijevanje teorija profesionalnog razvoja i razvoja karijere	8
5. Razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja.	4

Kad je riječ o procjeni sukladnosti očekivanih ishoda učenja u programima s navednim ishodima učenja u modelu kompetencija za savjetnika u profesionalnom i karijernom usmjeravanju, konzultirani eksperti za 14 kolegija navode da su očekivani ishodi obuhvaćeni pojedinim kolegijima u značajnoj mjeri sukladni s modelom, dok u 18 kolegija procjenjuju da je ta sukladnost djelomična. Pri tom se uočava kako je sukladnost kurikulumskih ishoda i ishoda u modelu najveća u psihologiji i to u području razvojne psihologije i području mjerenja ljudskih potencijala.

3.1.2. Kompetencijsko područje 2

Utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja

Opis kompetencije:

Vještine procjenjivanja pojedinaca i grupa potrebne u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

Ishodi učenja:

1. Sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti
2. Sposobnost utvrđivanja obilježja vezanih uz: stilove učenja, samopoimanje, zrelost za profesionalni izbor i odlučivanje, radne vrijednosti i profesionalne preferencije
3. Sposobnost utvrđivanja obilježja radne okoline (zadataka, očekivanja, normi, ciljeva, fizičke i socijalne infrastrukture)
4. Mogućnost korištenja informatičke tehnologije u procjenjivanju klijenata i konteksta
5. Sposobnost primjerene primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene
6. Sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihovog prezentiranja klijentima i drugim dionicima.

Pregled studijskih programa (tablica 3.1.2. i prilog 2.2.) pokazuje da u svim analiziranim programima postoje kolegiji (N= 22) koji rezultiraju ishodima učenja vezanim uz

kompetencijsko područje **Utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja**. Ti se kolegiji većim dijelom izvode na razini diplomskog studija (N=17) i to pretežno kao obvezni kolegiji (N=12), a manjim dijelom na preddiplomskoj razini (N=5) i to kao obvezni kolegiji. Kolegiji koji pokrivaju ishode učenja u ovom području najvećim dijelom se izvode u okviru studija psihologije (N=15) i to na diplomskoj razini (N=12) a vezani su uz sadržaje iz područja psihologije rada, psihologijskih mjerenja, te psihologije ličnosti i psihologije inteligencije. U ostalim studijima takvih je kolegija 7 (5 na diplomskoj razini) i to jedan do dva ovisno o studiju. Broj ishoda učenja kojima rezultiraju ti kolegiji kreće se u rasponu od 1 do 6. (prilog 2.2.).

Tablica 3.1.2. Ishodi učenja za područje **Utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja** u kolegijima analiziranih studijskih programa

Ishodi učenja	Broj kolegija
1.Sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti	12
2.Sposobnost utvrđivanja obilježja vezanih uz: stilove učenja, samopoimanje, zrelost za profesionalni izbor i odlučivanje, radne vrijednosti i profesionalne preferencije	11
5.Sposobnost primjerene primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene	9
6.Sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihovog prezentiranja klijentima i drugim dionicima.	9
3.Sposobnost utvrđivanja obilježja radne okoline (zadataka, očekivanja, normi, ciljeva, fizičke i socijalne infrastrukture)	8
4.Mogućnost korištenja informatičke tehnologije u procjenjivanju klijenata i konteksta	3

Procjene sukladnosti očekivanih ishoda učenja u programima s navedenim ishodima učenja u modelu kompetencija za savjetnika u profesionalnom i karijernom usmjeravanju pokazuju da se tek u 4 kolegija prepoznaje značajna sukladnost s modelom dok se za većinu kolegija u svim studijskim programima (N=15) procjenjuje da je ta sukladnost djelomična. Kolegiji kod kojih je procijenjen visok stupanj sukladnosti ishoda učenja u programima i modelu nalaze se u području psihologije rada (*Odabir i razvoj osoblja, Profesionalna orijentacija i selekcija*) i pedagogije cjeloživotnog obrazovanja (*Obrazovanje i rad, Profesija i cjeloživotno učenje*).

Dodatnim uvidom u studijske programe drugih profila za koje su istraživačice pretpostavile da obuhvaćaju kolegije vezana uz ishode u ovom području utvrđeno je da se takvi kolegiji

nalaze i u programima studija ekonomije (npr., *Menadžment ljudskih potencijala, Sveučilište u Rijeci*).¹⁵

3.1.3. Kompetencijsko područje 3

Interakcija s klijentima usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje

Opis kompetencije:

Vještine individualnog i grupnog komuniciranja potrebne za učinkovito profesionalno i karijerno usmjeravanje i savjetovanje.

Ishodi učenja:

1. Sposobnost primjene temeljnih komunikacijskih vještina ključnih za uspostavu odnosa povjerenja i međusobnog uvažavanja s pojedincima i u grupi
2. Razumijevanje osobnih obilježja klijenata (dobi, sociokulturnog porijekla, obiteljskog konteksta, interesa, svjetonazora, ciljeva) u svrhu održavanja produktivnih individualnih i grupnih interakcija
3. Razumijevanje obilježja klijenata vezanih uz radni kontekst (obrazovno i radno iskustvo, vrijednosti i stavovi o radu, radne navike, donošenje profesionalnih odluka) u svrhu održavanja produktivnih individualnih ili grupnih interakcija
4. Poznavanje i odabir prikladnih tehnika za poticanje klijenata na samoprocjenu vlastitih snaga i ograničenja u građenju karijere
5. Sposobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja klijenata u procesu izbora obrazovanja.
6. Mogućnost pomaganja klijentima u stjecanju vještina potrebnih za ostvarenje obrazovnih ciljeva
7. Sposobnost osnaživanja klijenta za preispitivanje životnih i radnih uloga (uključujući odnos prema radu, slobodnog vremena, obitelji, zajednice) u procesu profesionalnog odlučivanja
8. Osnaživanje klijenata u vještinama potrebnim za traženje zaposlenja, uključivanje u poaao i zadržavanje zaposlenja.

Pregled studijskih programa (tablica 3.1.3. i prilog 2.3.) pokazuje da u svim analiziranim programima postoje kolegiji (N=26) i to na svim razinama, koji rezultiraju ishodima učenja vezanim uz kompetencijsko područje **Interakcija s klijentima usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje**. Ti se kolegiji rjeđe izvode na preddiplomskoj razini (N=6), većim dijelom se izvode na diplomskoj razini (N=14) te kao kolegiji na specijalističkim studijima (N= 6). Od ukupnog broja kolegija u ovoj skupini 15 kolegija se izvode kao obvezni. Iznimku čini studij psihologije u Zagrebu gdje se kolegiji iz ove skupine nude kao izborni.

¹⁵ Pregledani studiji dostupni na web stranicama fakulteta:
poslijediplomski studij „*Upravljanja poslovnim uspjehom*“ Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci,

Kolegiji koji pokrivaju ishode učenja u ovom području najvećim dijelom se izvode u okviru studija psihologije (N= 16) a vezani su uz sadržaje iz područja psihologije rada, te psihologije savjetovanja i primijenjene socijalne psihologije. U studiju socijalnog rada četiri kolegija vezana uz ovo kompetencijsko područje obuhvaćaju teorijske i praktične aspekte savjetovanja Broj ishoda učenja kojima rezultiraju ti kolegiji kreće se u rasponu od 1 do 7 (prilog 2.3).

Tablica 3.1.3. Ishodi učenja za područje **Interakcija s klijentima usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje** u kolegijima analiziranih studijskih programa

Ishodi učenja	Broj kolegija
1. Sposobnost primjene temeljnih komunikacijskih vještina ključnih za uspostavu odnosa povjerenja i međusobnog uvažavanja s pojedincima i u grupi	17
2. Razumijevanje obilježja klijenata vezanih uz radni kontekst (obrazovno i radno iskustvo, vrijednosti i stavovi o radu, radne navike, donošenje profesionalnih odluka) u svrhu održavanja produktivnih individualnih ili interakcija	11
4. Poznavanje i odabir prikladnih tehnika za poticanje klijenata na samoprocjenu vlastitih snaga i ograničenja u građenju karijere	11
3. Razumijevanje osobnih obilježja klijenata (dobi, sociokulturnog porijekla, obiteljskog konteksta, interesa, svjetonazora, ciljeva) u svrhu održavanja produktivnih individualnih i grupnih interakcija	10
5. Sposobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja klijenata u procesu izbora obrazovanja.	9
6. Mogućnost pomaganja klijentima u stjecanju vještina potrebnih za ostvarenje obrazovnih ciljeva	8
7. Sposobnost osnaživanja klijenta za preispitivanje životnih i radnih uloga (uključujući odnos prema radu, slobodnog vremena, obitelji, zajednice) u procesu profesionalnog odlučivanja.	6
8. Osnaživanje klijenata u vještinama potrebnim za traženje zaposlenja, uključivanje u posao i zadržavanje zaposlenja	3

Procjene sukladnosti očekivanih ishoda učenja u programima s navedenim ishodima učenja u modelu kompetencija za savjetnika u profesionalnom i karijernom usmjeravanju pokazuju da se tek u 7 kolegija prepoznaje značajna sukladnost ishoda s modelom (*Primijenjena razvojna psihologija, Primijenjena socijalna psihologija, Osnovi savjetovanja i psihoterapije, Osnove psihološkog savjetovanja, Obrazovanje i rad, Profesija i cjeloživotno učenje, Temeljne vještine psihološkog savjetovanja*) dok se za ostale kolegije u svim studijskim programima procjenjuje da je ta sukladnost djelomična.

Dodatnim uvidom u studijske programe drugih profila za koje su istraživačice pretpostavile da obuhvaćaju kolegije vezana uz ishode u ovom području utvrđeno je da se takvi kolegiji

nalaze u programima studija ekonomije (npr., *Menadžment ljudskih potencijala, Sveučilište u Rijeci*).¹⁶

3.1.4. Kompetencijsko područje 4

Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju

Opis kompetencije:

Vještine individualnog i grupnog komuniciranja potrebne za učinkovito profesionalno i karijerno usmjeravanje i savjetovanje.

Ishodi učenja:

1. Poznavanje i odabir različitih metoda i tehnika utvrđivanja individualnih i grupnih obilježja primjerenih rodu, socijalno-kulturnom porijeklu i psihofizičkim sposobnostima klijenata
2. Prepoznavanje posebnih potreba u karijernom usmjeravanju pripadnika različitih skupina s obzirom na rod, etnicitet, socijalno porijeklo te tjelesne i psihičke sposobnosti
3. Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja
4. Mogućnost razvijanja programa karijernog planiranja primjerenog pripadnicima različitih skupina ovisno o njihovim potrebama, ciljevima i očekivanjima
5. Poznavanje resursa u zajednici za pružanje podrške klijentima s posebnim potrebama.

Pregled studijskih programa (tablica 3.1.4. i prilog 2.4.) pokazuje da u svim analiziranim programima, osim programa socijalne pedagogije, postoje kolegiji (N=15) koji rezultiraju ishodima učenja vezanim uz kompetencijsko područje **Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju** i to pretežno na diplomskoj razini (N=11).

Kolegiji koji pokrivaju ishode učenja u ovom području najvećim dijelom se izvode u okviru studija psihologije (N= 9) a vezani su uz sadržaje iz područja psihologije osoba s posebnim potrebama bilo da se radi o razvojnim teškoćama, invaliditetu ili potrebama darovitih. U studijima psihologije ti se kolegiji većinom izvode kao izborni (N=6). Broj ishoda učenja kojima rezultiraju kolegiji u ovom području kreće se u rasponu od 1 do 5. (prilog 2.4).

¹⁶ Pregledani studiji dostupni na web stranicama fakulteta:
poslijediplomski studij „*Upravljanja poslovnim uspjehom*“ Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci,

Tablica 3.1.4. Ishodi učenja za područje **Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju** u kolegijima analiziranih studijskih programa

Ishodi učenja	Broj kolegija
1.Poznavanje i odabir različitih metoda i tehnika utvrđivanja individualnih i grupnih obilježja primjerenih rodu, socijalno-kulturnom porijeklu i psihofizičkim sposobnostima klijenata	12
2.Prepoznavanje posebnih potreba u karijernom usmjeravanju pripadnika različitih skupina s obzirom na rod, etnicitet, socijalno porijeklo te tjelesne i psihičke sposobnosti	8
5.Poznavanje resursa u zajednici za pružanje podrške klijentima s posebnim potrebama. Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja	6
3.Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja	3
4.Mogućnost razvijanja programa karijernog planiranja primjerenog pripadnicima različitih skupina ovisno o njihovim potrebama, ciljevima i očekivanjima	2

Kolegiji koji obuhvaćaju najveći broj ishoda učenja u ovom području pripadaju studijskom programu rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije (*Profesionalna rehabilitacija, Zapošljavanje osoba s invaliditetom*).

Procjene sukladnosti očekivanih ishoda učenja u programima s navedenim ishodima učenja u modelu kompetencija za savjetnika u profesionalnom i karijernom usmjeravanju pokazuju da se tek u 4 kolegija prepoznaje značajna sukladnost ishoda s modelom (*Psihologija obrazovanja nadarenih učenika, Psihologija obrazovanja učenika s teškoćama u školi, Psihologija roda i spola, Profesija i cjeloživotno učenje*) dok se za ostale kolegija u svim studijskim programima procjenjuje da je ta sukladnost djelomična.

Dodatnim uvidom u studijske programe drugih profila za koje su istraživačice pretpostavile da obuhvaćaju kolegije vezana uz ishode u ovom području utvrđeno je da se takvi kolegiji nalaze u programu studija ekonomije Sveučilišta u Rijeci (*Antropologija i psihologija menadžmenta*).¹⁷

¹⁷ Pregledani studiji dostupni na web stranicama fakulteta:
diplomski studij *Menadžmenta* Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci

3.1.5. Kompetencijsko područje 5

Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju

Opis kompetencije:

Poznavanje relevantnih informacijskih baza i resursa potrebnih u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

Ishodi učenja:

1. Poznavanje kretanja u gospodarstvu i na tržištu rada s obzirom na mogućnosti zapošljavanja, sektorske potrebe i plaće
2. Poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih vrsta radnih organizacija (razlika rada u malim obrtima i većim poduzećima)
3. Poznavanje osnovnih zahtjeva koje pojedina zanimanja stavljaju pred zaposlenike
4. Poznavanje nacionalnog obrazovnog sustava u svrhu profesionalnog usmjeravanja
5. Poznavanje izvora informacija, mreža podrške i ostalih resursa zajednice u facilitaciji planiranja karijere, zapošljavanja i prekvalifikacija
6. Mogućnost upotrebe IT alata za pružanje podrške klijentima u profesionalnom i karijernom planiranju i odlučivanju.

Pregled studijskih programa (tablica 3.1.5. i prilog 2.5.) pokazuje da samo u nekim analiziranim programima postoje kolegiji (N=9) koji rezultiraju ishodima učenja vezanim uz kompetencijsko područje **Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju** koji se u pravilu izvode na diplomskoj razini (N=8) kao obvezni kolegiji (N=7). Broj ishoda učenja kojima rezultiraju ti kolegiji kreće se u rasponu od 1 do 5 (prilog 2.5).

Tablica 3.1.5. Ishodi učenja za područje **Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju** u kolegijima analiziranih studijskih programa

Ishodi učenja	Broj kolegija
4. Poznavanje nacionalnog obrazovnog sustava u svrhu profesionalnog usmjeravanja	5
5. Poznavanje izvora informacija, mreža podrške i ostalih resursa zajednice u facilitaciji planiranja karijere, zapošljavanja i prekvalifikacija	5
3. Poznavanje osnovnih zahtjeva koje pojedina zanimanja stavljaju pred zaposlenike	4
2. Poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih vrsta radnih organizacija (razlika rada u malim obrtima i većim poduzećima)	3
6. Mogućnost upotrebe IT alata za pružanje podrške klijentima u profesionalnom i karijernom planiranju i odlučivanju	3
1. Poznavanje kretanja u gospodarstvu i na tržištu rada s obzirom na mogućnosti zapošljavanja, sektorske potrebe i plaće	1

Kolegiji koji obuhvaćaju veći broj ishoda učenja u ovom području pripadaju studijskom programu pedagogije (*Obrazovanje i rad*), studiju socijalne pedagogije (*Razvoj i planiranje*

socijalnog identiteta) te studiju rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije (*Profesionalna rehabilitacija, Zapošljavanje osoba s invaliditetom*).

Procjene sukladnosti očekivanih ishoda učenja u programima s navedenim ishodima učenja u modelu kompetencija za savjetnika u profesionalnom i karijernom usmjeravanju pokazuju da se tek u 3 kolegija prepoznaje značajna sukladnost ishoda s modelom (*Odabir i razvoj osoblja, Obrazovanje i rad, Profesija i cjeloživotno učenje*,) dok se za ostale kolegija u svim studijskim programima procjenjuje da je ta sukladnost djelomična.

Dodatnim uvidom u studijske programe drugih profila za koje su istraživačice pretpostavile da obuhvaćaju kolegije vezana uz ishode u ovom području utvrđeno je da se takvi kolegiji nalaze u programima studija prava (*Radno i socijalno pravo*) menadžmenta (*Antropologija i psihologija menadžmenta*) i sociologije (*Sociologija rada i organizacije*) na Sveučilištima u Zagrebu, Rijeci i Zadru.¹⁸

3.1.6. Kompetencijsko područje 6

Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Opis kompetencije:

Znanja i vještine potrebne za razvoj, planiranje, implementiranje službi profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja te programa podrške karijernom planiranju u različitim okruženjima.

Ishodi učenja:

1. Poznavanje organizacijske teorije, organizacijskih procesa (rukovođenja, motiviranja, rješavanja sukoba) i pristupa u implementaciji programa profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere
2. Poznavanje legislative kojom je regulirano organiziranje usluga i provedba programa profesionalnog i karijernog usmjeravanja
3. Mogućnost profesionalnog umrežavanja i udruživanja u osiguravanju profesionalnih standarda i profesionalne podrške
4. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje
5. Prepoznavanje mogućnosti i ostvarivanje partnerskih odnosa s ostalim društvenim akterima u politici, gospodarstvu i obrazovanju
6. Sposobnost zagovaranja i promoviranja sustava profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u stručnoj i široj javnosti.

Pregled studijskih programa (tablica 3.1.6. i prilog 2.6.) pokazuje da u analiziranim programima postoje kolegiji (N=10) koji rezultiraju ishodima učenja vezanim uz

¹⁸ Pregledani studiji dostupni na web stranicama fakulteta:

Studija prava Sveučilišta u Zagrebu, studija prava Sveučilišta u Rijeci, diplomski studij Menadžmenta Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, studij sociologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

kompetencijsko područje **Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju** koji se u pravilu izvode na diplomskoj razini (N=9). Većina kolegija u ovoj skupini izvode se kao obvezni kolegiji (N=8). U pravilu broj kolegija u pojedinim studijama razmjerno je male tj. najčešće se izvodi 1 do 2 kolegija koji rezultiraju ishodima učenja u ovom području s iznimkom studija psihologije u Rijeci na kojem se izvode 4 takva kolegija.

Navedeni kolegiji, uz jednu iznimku (*Profesionalna rehabilitacija*), rezultiraju samo jednim od ishoda učenja svojstvenih ovom području (prilog 2.6).

Tablica 3.1.6. Ishodi učenja za područje **Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja** u kolegijima analiziranih studijskih programa

Ishodi učenja	Broj kolegija
1.Poznavanje organizacijske teorije, organizacijskih procesa (rukovođenja, motiviranja, rješavanja sukoba) i pristupa u implementaciji programa profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere	6
3.Mogućnost profesionalnog umrežavanja i udruživanja u osiguravanju profesionalnih standarda i profesionalne podrške	2
2.Poznavanje legislative kojom je regulirano organiziranje usluga i provedba programa profesionalnog i karijernog usmjeravanja	1
4.Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje	1
5.Prepoznavanje mogućnosti i ostvarivanje partnerskih odnosa s ostalim društvenim akterima u politici, gospodarstvu i obrazovanju	1
6.Sposobnost zagovaranja i promoviranja sustava profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u stručnoj i široj javnosti.	-

Procjene sukladnosti očekivanih ishoda učenja u programima s navedenim ishodima učenja u modelu kompetencija za savjetnika u profesionalnom i karijernom usmjeravanju pokazuju da se tek u 2 kolegija prepoznaje značajna sukladnost navedenog ishoda s modelom (*Organizacijska psihologija, Profesija i cjeloživotno učenje,*) dok se za ostale kolegija u svim studijskim programima procjenjuje da je ta sukladnost djelomična. Općenito govoreći ishodi učenja vezani uz ovo specifično područje slabo su zastupljeni u analiziranim programima

Dodatnim uvidom u studijske programe drugih profila za koje su istraživačice pretpostavile da obuhvaćaju kolegije vezana uz ishode u ovom području utvrđeno je da se takvi kolegiji nalaze u programima studija ekonomije (npr. *Antropologija i psihologija menadžmenta, Grupna produktivnost i donošenje odluka u grupi, Menadžment ljudskih potencijala*).¹⁹

¹⁹ Pregledani studiji dostupni na web stranicama fakulteta: diplomski studij Menadžmenata i *poslijediplomski studij „Upravljanja poslovnim uspjehom“ Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci,*

3.1.7. Kompetencijsko područje 7

7. Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Opis kompetencije:

Znanja i vještine potrebne za razvoj, planiranje, implementiranje službi profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja te programa podrške karijernom planiranju u različitim okruženjima.

Ishodi učenja:

1. Poznavanje izvora, činitelja i simptoma profesionalnog stresa i sagorijevanja kod savjetnika u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja
2. Poznavanje i primjena teorija, modela i strategija konzultacija, *coachinga* i supervizije
3. Mogućnost utvrđivanja potreba zaposlenika u svrhu pružanja psihosocijalne podrške u radu i jačanja profesionalnih kompetencija
4. Sposobnost primjene metoda i tehnika konzultacije i *coachinga* kod upravljačkog kadra i zaposlenika u sektoru ljudskih resursa
5. Sposobnost pružanja učinkovite supervizije u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja primjerno njihovoj radnoj ulozi i iskustvu
6. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje.

Pregled studijskih programa (tablica 3.1.7. i prilog 2.7.) pokazuje da analiziranim programima postoje kolegiji (N=8) koji rezultiraju ishodima učenja vezanim uz kompetencijsko područje

Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja.

Svi navedeni kolegiji izvode se na diplomskoj razini i to podjednako kao obvezni i kao izborni kolegiji. Najveći broj tih kolegija postoji u diplomskim programima studija psihologije (N=5) u području psihologije rada i organizacijske psihologije. Broj ishoda učenja kojima rezultiraju ti kolegiji kreće se u rasponu od 1 do 3 (prilog 2.7).

Tablica 3.1.7. Ishodi učenja za područje **Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja** u kolegijima analiziranih studijskih programa

Ishodi učenja	Broj kolegija
2.Poznavanje i primjena teorija, modela i strategija konzultacija, <i>coachinga</i> i supervizije	4
3.Mogućnost utvrđivanja potreba zaposlenika u svrhu pružanja psihosocijalne podrške u radu i jačanja profesionalnih kompetencija	4
1.Poznavanje izvora, činitelja i simptoma profesionalnog stresa i sagorijevanja kod savjetnika u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja	2
6.Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje.	2
4.Sposobnost primjene metoda i tehnika konzultacije i <i>coachinga</i> kod upravljačkog kadra i zaposlenika u sektoru ljudskih resursa	1
5.Sposobnost pružanja učinkovite supervizije u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja primjerno njihovoj radnoj ulozi i iskustvu	1

Procjene sukladnosti očekivanih ishoda učenja u programima s navedenim ishodima učenja u modelu kompetencija za savjetnika u profesionalnom i karijernom usmjeravanju pokazuju

da se tek u 2 kolegija prepoznaje značajna sukladnost navedenog ishoda s modelom (*Odabir i razvoj osoblja Profesija i cjeloživotno učenje,*) dok se za ostale kolegije u svim studijskim programima procjenjuje da je ta sukladnost djelomična. Općenito govoreći ishodi učenja vezani uz ovo specifično područje slabo su zastupljeni u analiziranim programima.

Dodatnim uvidom u studijske programe drugih profila za koje su istraživačice pretpostavile da obuhvaćaju kolegije vezana uz ishode u ovom području utvrđeno je da se takvi kolegiji nalaze u programima studija ekonomije (npr. *Grupna produktivnost i donošenje odluka u grupi, Menadžment ljudskih potencijala*).²⁰

3.1.8. Kompetencijsko područje 8

Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja

Opis kompetencije:

Znanja i vještine potrebne za razvoj, planiranje, implementiranje službi profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja te programa podrške karijernom planiranju u različitim okruženjima.

Ishodi učenja:

1. Poznavanje i pridržavanje etičkih normi i standarda u području profesionalnog savjetovanja
2. Prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja
3. Poznavanje pravnog okvira kojim se regulira područje profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja
4. Građenje profesionalnog identiteta i spremnosti na trajno profesionalno usavršavanje i učenje
5. Mogućnost samorefleksije i kritičkog preispitivanja vlastite prakse u svrhu unapređivanja rada
6. Sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja programa u svrhu unapređenja prakse profesionalnog i karijernog savjetovanja.

Pregled studijskih programa (tablica 3.1.8. i prilog 2.8.) pokazuje da u svim analiziranim programima postoje kolegiji (N=15) koji rezultiraju ishodima učenja vezanim uz kompetencijsko područje **Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja**, a većinom se izvode kao obvezni (N=13). Također, većina navedenih kolegiji izvode se na diplomskoj razini (N=9) i to pretežno kao obvezni kolegiji (N=7). U poslijediplomskom specijalističkom studiju socijalnog rada izvode se 2 kolegija vezana uz ishode u ovom području. Najveći broj tih kolegija postoji u programima studija psihologije

²⁰ Pregledani studiji dostupni na web stranicama fakulteta: diplomski studij Menadžment i poslijediplomski studij „Upravljanja poslovnim uspjehom“ Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

(N=5) u području profesionalne etike psihološke struke. Broj ishoda učenja kojima rezultiraju ti kolegiji kreće se u rasponu od 1 do 4 (prilog 2.8).

Tablica 3.1.8. Ishodi učenja za područje **Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja** u kolegijima analiziranih studijskih programa

Ishodi učenja	Broj kolegija
2.Prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja	10
1.Poznavanje i pridržavanje etičkih normi i standarda u području profesionalnog savjetovanja	8
5.Mogućnost samorefleksije i kritičkog preispitivanja vlastite prakse u svrhu unapređivanja rada	5
4.Građenje profesionalnog identiteta i spremnosti na trajno profesionalno usavršavanje i učenje	4
3.Poznavanje pravnog okvira kojim se regulira područje profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja	2
6.Sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja programa u svrhu unapređenja prakse profesionalnog i karijernog savjetovanja.	2

Procjene sukladnosti očekivanih ishoda učenja u programima s navedenim ishodima učenja u modelu kompetencija za savjetnika u profesionalnom i karijernom usmjeravanju pokazuju da se u svim navedenim kolegijima procjenjuje kako je ta sukladnost djelomična.

Dodatnim uvidom u studijske programe drugih profila za koje su istraživačice pretpostavile da obuhvaćaju kolegije vezana uz ishode u ovom području utvrđeno je da se takvi kolegiji nalaze u programima studija ekonomije (npr. *Grupna produktivnost i donošenje odluka u grupi, Menadžment ljudskih potencijala*).²¹

²¹ Pregledani studiji dostupni na web stranicama fakulteta: diplomski studij *Menadžment* i poslijediplomski studij *Upravljanja poslovnim uspjehom* Ekonomskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

3.2. Perspektiva praktičara u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja

3.2.1. *Stručnjaci HZZ-a: Percepcija kompetencija/ishoda učenja relevantnih za profesionalno usmjeravanje i savjetovanje od strane stručnjaka Hrvatskog zavoda za zapošljavanje*

Istraživanje percepcije kompetencija/ishoda učenja relevantnih za profesionalno usmjeravanje u okviru stručnih službi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje provedeno je na prigodnom uzorku savjetnika za profesionalno usmjeravanje i savjetovanje HZZ-a. Anketnim su upitnikom obuhvaćena pitanja vezana uz prihvaćenost konceptualnog okvira kompetencija od strane stručnjaka HZZ-a, te pitanja o uočavanju navedenih kompetencija u programima vlastitog inicijalnog obrazovanja. Uz potonji element treba staviti metodološku ogradu jer je riječ o odgovorima zasnovanim na prisjećanju, a uzevši u obzir da je najveći udio stručnjaka iz našeg uzorka diplomirao prije 5 ili više godina, moramo zaključiti da je riječ o ne potpuno pouzdanoj procjeni. No, usprkos ovoj ogradi, riječ je o elementu koji može poslužiti kao indikacija smjera kojim bi novo predložene programe za inicijalno obrazovanje savjetnika za profesionalno usmjeravanje trebalo temeljiti.

Naredna analiza prikazuje odgovore stručnjaka HZZ-a prema pojedinim kompetencijskim područjima, slijedeći inicijalni redoslijed kompetencijskih područja.

1. Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja

Opis kompetencije:

Razumijevanje teorijske podloge i poznavanje istraživačkih rezultata u području individualnog razvoja potrebnih profesionalcima u području profesionalnog razvoja i savjetovanja.

Tablica 3.2.1. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi.	0	38,1	57,1	9,5
2. Razumijevanje teorija profesionalnog razvoja i razvoja karijere	0	19,0	76,2	42,9

3. Razumijevanje teorije savjetovanja i srodnih pristupa u području profesionalnog/ karijernog savjetovanja	0	14,3	81,0	14,3
4. Razumijevanje individualnih razlika s obzirom na rod, socijalno i etničko porijeklo, psihofizičke sposobnosti i osobine ličnosti u odabiru karijernih putova	0	23,8	71,4	28,6
5. Razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja	0	9,5	85,7	66,7

Za očekivati je da praktičari poput savjetnika za profesionalno usmjeravanje HZZ-a nakon inicijalnog obrazovanja veću važnost pridaju teorijskim temeljima profesionalnog razvoja i iskustvu stečenom kroz rad s klijentima no teorijskim temeljima ljudskog razvoja i učenja (tablica 3.2.1.). Ovo je očekivanje potvrđeno rezultatima istraživanja jer tek nešto više od polovice savjetnika HZZ-a ishodu vezanom uz *razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi* pridaje najveću važnost. No, iznenađujuće je što manje od desetine ispitanika smatra kako se navedeni ishod može steći tijekom studija, te ovaj podatak navodi na zaključak kako su studijski programi od strane ispitanika (većinom psihologa) koji najneposrednije sudjeluju u profesionalnom usmjeravanju u ovom dijelu ocijenjeni neadekvatnima.

Preostala četiri ishoda vezana uz prvu navedenu kompetenciju većim se dijelom naslanjaju na teorijski okvir vezan uz neposredno razumijevanje razvoja karijere i specifičnosti vezanih uz karijeru te ne iznenađuje kako su ovi ishodi prepoznati kao izrazito važni od više od dvije trećine ispitanika. Prema vrijednostima koje su ispitanici pridali pojedinom ishodu ove ishode možemo rangirati na način da kao ishod najveće važnosti navedemo *razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja* (prepoznat od više od 85% ispitanika), dok je *razumijevanje individualnih razlika s obzirom na rod, socijalno i etničko porijeklo, psihofizičke sposobnosti i osobine ličnosti u odabiru karijernih putova* ishod prepoznat od 71,4% ispitanika. Različit stupanj važnosti kojeg su ispitanici pridali pojedinim ishodima prve kompetencije oslikavaju se i u različitom prepoznavanju tih ishoda kao elementa visokoškolskih programa. Pritom je riječ o relativno značajnim varijacijama jer je po iskustvima preko dvije trećine savjetnika HZZ-a ishod *razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja* sastavni dio studijskih programa, dok to isto smatra tek 14,3% ispitanika za ishod *razumijevanje teorije savjetovanja i srodnih pristupa u području profesionalnog/ karijernog savjetovanja*.

2. Utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja

Opis kompetencije:

Vještine procjenjivanja pojedinaca i grupa potrebne u području profesionalnog i karijernog usmjerenja i savjetovanja.

Tablica 3.2.2. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti	0	9,5	90,5	66,7
2. Sposobnost utvrđivanja obilježja vezanih uz: stilove učenja, samopoimanje, zrelost za profesionalni izbor i odlučivanje, radne vrijednosti i profesionalne preferencije	0	19,0	81,0	47,6
3. Sposobnost utvrđivanja obilježja radne okoline (zadataka, očekivanja, normi, ciljeva, fizičke i socijalne infrastrukture)	0	19,0	81,0	52,4
4. Mogućnost korištenja informatičke tehnologije u utvrđivanju osobina klijenata i konteksta	4,8	61,9	33,3	23,8
5. Sposobnost primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene	0	9,5	90,5	61,9
6. Sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihovog prezentiranja korisnicima i drugim dionicima.	0	9,5	90,5	66,7

Ishodima učenja vezanima uz kompetenciju *utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja* (tablica 3.2.2.) savjetnici HZZ-a najvećim su dijelom pridali vrlo veliku važnost (preko osam, odnosno devet desetina savjetnika), uz iznimku ishoda *mogućnost korištenja informatičke tehnologije u utvrđivanju osobina klijenata i konteksta* kojeg tek trećina ispitanika smatra izuzetno važnim, dok su preostali ispitanici suglasni da je ovaj ishod bitan ali u manjoj mjeri. Ovakva ocjena ispitanika može se povezati i s prepoznavanjem ovog ishoda u studijskim programima, jer tek nešto više od petine ispitanika ovaj ishod percipira kao dio vlastitog visokog obrazovanja. Ostalih pet ishoda možemo grupirati u dvije skupine, ovisno o stupnju prepoznavanja od strane stručnjaka HZZ-a. Tako prvu skupinu čine tri ishoda vezana uz sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja, korištenje instrumenata za procjenu te sposobnost tumačenja podataka dobivenih procjenom, koji su prikupili preko 90% odgovora ispitanika, te ih je preko dvije trećine ispitanika prepoznalo kao elemente visokoškolskih programa. Drugu pak skupinu ishoda čine dva ishoda vezana uz sposobnost utvrđivanja obilježja vezanih uz

učenje, samopoimanje i profesionalne preferencije, te sposobnost utvrđivanja obilježja radne okoline, koji su kao izuzetno važni ocijenjeni od strane 81% ispitanika. Sadržaje vezane uz ova dva ishoda u studijskim je programima prepoznala oko polovica ispitanika, što ovu skupinu ishoda čini konzistentnom, s većom prevagom važnosti ishoda koji su neposrednije vezani uz svakodnevni rad savjetnika u profesionalnom usmjeravanju.

3. Interakcija s korisnikom usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje

Opis kompetencije:

Vještine individualnog i grupnog komuniciranja potrebne za učinkovito profesionalno i karijerno usmjeravanje i savjetovanje.

Tablica 3.2.3. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Interakcija s klijentom usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Sposobnost primjene temeljnih komunikacijskih vještina ključnih za uspostavu odnosa povjerenja i međusobnog uvažavanja s pojedincima i u grupi	0	4,8	95,2	42,9
2. Razumijevanje osobnih obilježja klijenata (dobi, sociokulturnog porijekla, obiteljskog konteksta, interesa, svjetonazora, ciljeva) u svrhu održavanja produktivnih individualnih i grupnih interakcija	0	19,0	81,0	28,6
3. Razumijevanje obilježja klijenata vezanih uz obrazovni i radni kontekst (obrazovno iskustvo, vrijednosti i stavovi o radu, radne navike, odlučivanje) u svrhu održavanja produktivnih individualnih ili grupnih interakcija	0	4,8	95,2	33,3
4. Poznavanje i odabir prikladnih tehnika za poticanje klijenata na samoprocjenu vlastitih snaga i ograničenja u građenju obrazovnog/karijernog puta	0	14,3	85,7	47,6
5. Sposobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja klijenata u procesu izbora obrazovanja/zanimanja	0	0	100,0	71,4
6. Mogućnost pomaganja klijentu u stjecanju vještina potrebnih za ostvarenje obrazovnih ciljeva	0	38,1	61,9	38,1
7. Sposobnost osnaživanja klijenata za preispitivanje životnih uloga i namjera (uključujući odnos prema učenju i radu, slobodno vrijeme, obitelj, zajednice) u procesu profesionalnog odlučivanja	0	23,8	76,2	47,6
8. Osnaživanje klijenata u vještinama potrebnim za traženje zaposlenja, uključivanje u posao i zadržavanje zaposlenja	0	9,5	90,5	71,4

Temeljem odgovora savjetnika HZZ-a o važnosti pojedinih ishoda vezanih uz kompetenciju *interakcija s klijentom usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje* (tablica

3.2.3.) možemo zaključiti kako je ova skupina ispitanika u većoj mjeri usmjerena na ishode koji se odnose na posredovanje u slučaju profesionalnog usmjeravanja nego na posredovanje u razvoju vještina klijenata i pomaganje klijentima u donošenju životnih odluka izvan radne sfere. Naime, ishod kojeg svi ispitanici smatraju izrazito važnim – *sposobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja klijenata u procesu izbora obrazovanja/zanimanja* jedan je od tek dva ishoda u cjelokupnom kompetencijskom oku čije su važnosti svi stručnjaci HZZ-a suglasni. Vrlo visoku važnost (95,2%) ispitanici su pridali i dvama ishodima vezanima uz komunikacijske vještine i razumijevanju obilježja klijenata vezanih uz obrazovni i radni kontekst u svrhu održavanja produktivne interakcije, dok se slično pozicionirao (90,5%) ishod vezan uz osnaživanje klijenata u traženju i zadržavanju zaposlenja. Najniže rangiran ishod (61,9% odgovora „važno“) vezan uz treću kompetenciju odnosi se na pomaganje klijentu u obrazovnim ciljevima, što upućuje na zaključak kako savjetnici u profesionalnom usmjeravanju svoju ulogu percipiraju relativno usko, odnosno većinom vezanu uz svijet rada, dok proces cjeloživotnog obrazovanja klijenata dijelom ostaje izvan njihovog djelokruga.

Na razini analize o uključenosti obrazovnih ishoda koji osposobljavaju stručnjake za interakciju s klijentom u cilju poboljšanja obrazovanja i zapošljivosti klijenata nije moguće donijeti jedinstven zaključak iako je stupanj prepoznavanja pojedinog ishoda u studijskim programima u najvećoj mjeri sukladan s važnošću koju ispitanici pridaju pojedinom ishodu. Tako savjetnici HZZ-a smatraju kako su tijekom studija u najvećoj mjeri (71,4%) osposobljavani za primjereni informiranje i usmjeravanje klijenata u izboru obrazovanja i zanimanja, te osnaživanje klijenata u vještinama potrebnim za traženje i zadržavanje zaposlenja. U najmanjoj su mjeri u visokoškolskim programima prepoznata dva ishoda koji su se po važnosti našli na suprotnim stranama skale; ishod vezan uz razumijevanje obilježja klijenata vezanih uz obrazovni i radni kontekst tako je u programima percipiran od tek 33,3% ispitanika, dok ishod *mogućnost pomaganja klijentu u stjecanju vještina potrebnih za ostvarenje obrazovnih ciljeva* 38,1% stručnjaka HZZ-a smatra dijelom studijskog programa.

4. Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju

Opis kompetencije:

Znanja i vještine potrebne za profesionalno savjetovanje pojedinaca i grupa iz različitih društvenih skupina.

Tablica 3.2.4. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Poznavanje i odabir različitih metoda i tehnika utvrđivanja individualnih i grupnih obilježja primjerenih rodu, socijalno-kulturnom porijeklu i psihofizičkim sposobnostima klijenata	0	28,6	71,4	23,8
2. Prepoznavanje posebnih potreba u karijernom usmjeravanju pripadnika različitih skupina s obzirom na rod, etnicitet, socijalno porijeklo te tjelesne i psihičke sposobnosti	4,8	14,3	81,0	42,9
3. Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja	9,5	38,1	52,4	9,5
4. Mogućnost razvijanja programa karijernog planiranja primjerenog pripadnicima različitih skupina ovisno o njihovim potrebama, ciljevima i očekivanjima	9,5	38,1	52,4	28,6
5. Poznavanje resursa u zajednici za pružanje podrške klijentima s posebnim potrebama	4,8	9,5	85,7	28,6

Uvjetovanost stavova neposrednim radnim iskustvom značajka je koju možemo vezati i uz ispitivanu kompetenciju – *pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju* (tablica 3.2.4.). Rad savjetnika za profesionalno usmjeravanje HZZ-a posredovan je društvenim kontekstom u kojemu se pojmu 'različitosti' pažnja pridaje tek sporadično. Tako se u najvećoj mjeri prepoznati ishodi vezani uz gore navedenu kompetenciju tiču poznavanje resursa koji olakšava savjetovanje klijenta s posebnim potrebama (85,7%) i prepoznavanje posebnih potreba obzirom na obilježja klijenta (81%). U najmanjoj su mjeri kao važni prepoznati ishodi koji omogućavanju razumijevanje multikulturalnog komuniciranja te karijerno planiranje ovisno o posebnim potrebama klijenata (52,4%). Zanimljivo je da pridodana važnost ishoda u slučaju ove kompetencije nije sukladna prepoznatosti pojedinih ishoda u studijskim programima. Naime, najviše rangirani ishod prepoznat je kao element nastave od strane manje od trećine ispitanika, jednako kao i drugi najniže rangirani ishod. No, određeno suglasje može se primijetiti u slučaju drugog najviše rangiranog ishoda po važnosti (poznavanja posebnih potreba klijenata) koji je u studijskim

programima prepoznat od strane 42,9% ispitanika, te u slučaju jednog od najniže rangiranog ishoda (multikulturalnog komuniciranja) kojeg tek 9,5% stručnjaka HZZ-a evocira kao dio studijskog programa kojeg su pohađali.

5. Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju

Opis kompetencije:

Poznavanje relevantnih informacijskih baza i resursa potrebnih u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

Tablica 3.2.5. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Poznavanje kretanja u gospodarstvu i na tržištu rada s obzirom na mogućnosti zapošljavanja, sektorske potrebe i plaće	0	14,3	85,7	33,3
2. Poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih vrsta radnih organizacija (razlika rada u malim obrtima i većim poduzećima)	0	57,1	42,9	14,3
3. Poznavanje osnovnih zahtjeva koje pojedina zanimanja stavljaju pred zaposlenike	0	9,5	90,5	52,4
4. Poznavanje nacionalnog obrazovnog sustava u svrhu profesionalnog usmjeravanja	0	0	100,0	38,1
5. Poznavanje izvora informacija, mreža podrške i ostalih resursa zajednice u facilitaciji planiranja karijere, zapošljavanja i prekvalifikacija	0	9,5	90,5	47,6
6. Mogućnost upotrebe IT alata za pružanje podrške klijentima u profesionalnom i karijernom planiranju i odlučivanju	0	23,8	76,2	38,1

Sljedeće analizirano kompetencijsko područje – *informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju* (tablica 3.2.5.) ukazuje kako pripadnici profesije savjetnika za profesionalno usmjeravanje poznavanje nacionalnog obrazovnog sustava stavljaju u samo središte ove kompetencije, dok poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih vrsta radnih organizacija bitnim ishodom drži tek dvije petine ispitanika. U ovom su setu ishoda poznavanje osnovnih zahtjeva pojedinih zanimanja te poznavanje izvora informacija i mreže podrške u izboru karijere i prekvalifikaciji također u visokom broju prepoznati kao važni ishodi (90,5%). Ova su dva ishoda ujedno u najvećem postotku prepoznata kao inherentna studijskim programima (u oko polovice ispitanika), dok je poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih radnih

mjesta, odnosno organizacijska teorija sadržaj koji ispitanici ne vezuju uz studijske programe koje su pohađali.

6. Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Opis kompetencije:

Znanja i vještine potrebne za razvoj, planiranje, implementiranje službi profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja te programa podrške karijernom planiranju u različitim okruženjima.

Tablica 3.2.6. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Poznavanje organizacijske teorije, organizacijskih procesa (rukovođenja, motiviranja, rješavanja sukoba) i pristupa u implementaciji programa profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere	0	61,9	38,1	28,6
2. Poznavanje legislative kojom je regulirano organiziranje usluga i provedba programa profesionalnog i karijernog usmjeravanja	0	47,6	52,4	47,6
3. Mogućnost profesionalnog umrežavanja i udruživanja u osiguravanju profesionalnih standarda i profesionalne podrške	0	33,3	66,7	28,6
4. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje	0	33,3	66,7	38,1
5. Prepoznavanje mogućnosti i ostvarivanje partnerskih odnosa s ostalim društvenim akterima u politici, gospodarstvu i obrazovanju	0	38,1	61,9	28,6
6. Sposobnost zagovaranja i promoviranja sustava profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u stručnoj i široj javnosti	0	28,6	71,4	52,4

Kompetencijsko područje analizirano putem ishoda prikazanih u tablici 3.2.6. – *organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja* možemo smatrati specifičnim u ovome nizu kompetencija jer zahtijeva vještine i znanja koje možemo nazvati 'menadžerskim', te koje svaki pojedini savjetnik HZZ-a ne mora nužno posjedovati. Ovakvo je razmišljanje sukladno i dobivenim rezultatima jer su vrijednosti pridodane pojedinim ishodima vezanima uz ovo

kompetencijsko područje niže od ishoda prethodno analiziranih područja. Konkretnije, tek nešto više od trećine savjetnika HZZ-a ishod vezan uz organizacijsku teoriju i implementaciju programa profesionalnog usmjeravanja smatra važnim, dok su ishodi vezani uz poznavanje legislative, profesionalno umrežavanje i partnerske odnose sa socijalnim partnerima percipirani važnima od pedesetak do šezdesetak posto ispitanika. Tek je jedan ishod – vezan uz sliku profesije u javnosti – smatran važnim od oko 70% ispitanika. Potonji je ishod i jedini u gore navedenom nizu kojeg više od polovice ispitanika smatra dijelom studijskih programa, dok su ostali ishodi u ovome smislu privukli između dvadesetak i četrdesetak posto savjetnika HZZ-a.

7. Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Opis kompetencije:

Vještine i znanja potrebna za pružanje podrške i osnaživanju profesionalaca u području karijernog i profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja.

Tablica 3.2.7. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Poznavanje izvora, činitelja i simptoma profesionalnog stresa i sagorijevanja kod savjetnika u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja	0	23,8	76,2	42,9
2. Poznavanje i primjena teorija, modela i strategija konzultacija i supervizije	0	42,9	51,1	23,8
3. Mogućnost utvrđivanja potreba zaposlenika u svrhu pružanja psihosocijalne podrške u radu i jačanja profesionalnih kompetencija	0	28,6	71,4	19,0
4. Sposobnost primjene metoda i tehnika konzultacije i <i>coachinga</i> kod upravljačkog kadra i zaposlenika u sektoru ljudskih resursa	0	42,9	57,1	19,0
5. Sposobnost pružanja učinkovite supervizije u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja primjerno njihovoj radnoj ulozi i iskustvu	0	33,3	66,7	19,0
6. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje	0	28,6	71,4	42,9

Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja, prikazano u tablici 3.2.7., logički se nadovezuje na prethodno i također se dijelom naslanja na vještine koje vezujemo uz upravljanje i rukovođenje. Stoga ne iznenađuje što su ishodi vezani uz ovo područje također privukli podršku nešto manjeg broja stručnjaka HZZ-a. Naime, Tek se u pogledu tri ishoda – vezanih uz poznavanje činitelja profesionalnog stresa, utvrđivanje potreba zaposlenika i planiranje stručnog usavršavanja – više od sedam desetina ispitanika složilo kako su navedeni ishodi važni. Stručna supervizija je ishod koji slijedi, s oko dvije trećine savjetnika koji ga smatraju važnim, dok su ishodi vezani uz strategije supervizije, konzultacije i *coaching* smatrani važnima od strane nešto više od polovice savjetnika HZZ-a. Koliko je, za hrvatske uvjete, riječ o specifičnim vještinama i ishodima govore i podaci o broju ispitanika koji su ove ishode prepoznali u studijskim programima. Tek su poznavanje činitelja stresa i sposobnost planiranja stručnog usavršavanja percipirani kao ishodi koji se u nešto većoj mjeri (42,9%) mogu steći tijekom studija, dok se za preostale ishode isto može reći u relativno malom broju slučajeva.

8. Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja

Opis kompetencije:

Poznavanje etičkih i pravnih normi relevantnih za područje profesionalnog i karijernog savjetovanja.

Tablica 3.2.8. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja	0	14,3	85,7	66,7
2. Poznavanje pravnog okvira kojim se regulira područje profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja	0	38,1	61,9	33,3
3. Građenje profesionalnog identiteta i spremnosti na trajno profesionalno usavršavanje i učenje	0	9,5	90,5	38,1
4. Mogućnost samorefleksije i kritičkog preispitivanja vlastite prakse u svrhu unapređivanja rada	0	9,5	90,5	42,9
5. Sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja programa u svrhu unapređenja prakse profesionalnog i karijernog savjetovanja	0	33,3	66,7	38,1

Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja (tablica 3.2.8.) kao zadnje promatrano kompetencijsko područje 'zaokružuje' sliku kompetencija koje bi trebao posjedovati svaki kvalitetno osposobljeni savjetnik/ca za profesionalno savjetovanje i usmjeravanje. No, kao što bi se u prvu ruku očekivalo, nisu svi ishodi vezani uz ovo područje prepoznati kao važni od vrlo visokog dijela savjetnika HZZ-a. Razlog tomu leži u složenosti ovog kompetencijskog područja jer se ishodi vezani uz ovo područje mogu podijeliti u dvije podskupine. Pritom prvu podskupinu čine ishodi neposredno vezani uz radne procese u profesionalnom savjetovanju koji su prikupili najveći dio ispitanika – građenje profesionalnog identiteta i kritičko preispitivanje vlastite prakse (90,5%) te poznavanje etičkih problema i načina njihovog rješavanja (85,7%). U drugoj su podskupini ishodi koje savjetnici u trenutnom sustavu profesionalnog usmjeravanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje ne smatraju ključnima jer ih ne primjenjuju u svakodnevnom radu – sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja vlastite prakse (66,7%) i poznavanje pravnog okvira profesionalnog savjetovanja (61,9%). Ishod koji se na leksičkoj razini može povezati s kompetencijskim područjem – prepoznavanje i rješavanje etičkih problema – čini se i u najvećoj mjeri inherentan studijskim programima koji osposobljavaju za savjetnike u profesionalnom usmjeravanju, dok su drugi ishodi u ovom području prepoznati kao dio visokoškolske izobrazbe u do dvostruko manje slučajeva od prvonavedenog.

Savjetnicima HZZ-a posvetili smo i dodatno pitanje vezano uz razdoblje u kojem su stekli nama relevantne kompetencije. Budući su stručnjaci HZZ-a u najvećoj mjeri uključeni u provođenje aktivnosti profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja zanimala nas je njihova procjena obrazovnog razdoblja u kojem su stekli kompetencije koje koriste u svojem svakodnevnom poslu. Kao što vidimo iz tablice 4.9, najveći dio vještina savjetnici HZZ-a po vlastitoj su procjeni stekli vlastitim cjeloživotnim učenjem i programima stručnog usavršavanja, dok je ih najmanji dio to uspio tijekom doktorskog studija.

Tablica 3.2.9. Procjena obrazovnog razdoblja u kojem su savjetnici HZZ-a stekli kompetencije u području profesionalnog savjetovanja i usmjeravanja (%)

Obrazovno razdoblje	1	2	3
	Ni(malo)	Donekle	Mnogo
1. Inicijalni sveučilišni studij	44,4	44,4	11,1
2. Poslijediplomski studij (magisterij, specijalizacija)	40,0	60,0	0
3. Doktorski studij	66,7	33,3	0
4. Programi stručnog usavršavanja	0	50,0	50,0
5. Samostalno cjeloživotno učenje	4,8	19,0	76,2

Kvalitativni podaci

Upitnik za savjetnike Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u dijelu otvorenih pitanja ispitanicima je ponudio mogućnost predlaganja kompetencija koje bi budući studijski program za savjetnike za profesionalno usmjeravanje trebao sadržavati. No, niti jedan savjetnik HZZ-a nije dao prijedlog o takvim kompetencijama. Ispitanici su također upitni u kojim i područjima oni osobno mogli ponuditi svoju ekspertizu, pri čemu je istaknuta spremnost na pripremu instrumenata za profesionalno savjetovanje, priprema „sustava“ i suradnja u programima koji obuhvaćaju osobe s invaliditetom. Na pitanje o kompetencijskim područjima u vezi kojih bi željeli sudjelovati u izvođenju nastave na studijskim programima stručnjaci HZZ-a su dali relativno oskudne odgovore. Naime, troje ih je izjavilo da bi željeli sudjelovati u nastavi trećeg područja *interakcija s korisnikom usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje*, dvoje su se javili za područje 5. – *informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju*, za četvrto područje – *pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju* – interes nije iskazao niti jedan ispitanik, dok su ostala područja privukla po jednog ispitanika. Navedeni podaci upućuju na zaključak kako je manje od polovice savjetnika HZZ-a iz našeg uzorka spremnog na suradnju u nastavi studija za profesionalno savjetovanje i usmjeravanje, odnosno podaci upućuju na relativnu nesprijetnost stručnjaka HZZ-a na takav oblik suradnje.

3.2. 2. Školski psiholozi: Percepcija školskih psihologa o kompetencijama/ishodima učenja relevantnim za profesionalno usmjeravanje i savjetovanje u školi

Na prigodnom uzorku školskih psihologa (N=79) provedeno je istraživanje percepcije kompetencija/ishoda učenja relevantnih za profesionalno usmjeravanje i savjetovanje u školi kako bi se provjerilo u kojoj mjeri je predloženi teorijski okvir za analizu kompetencija/ishoda učenja prihvatljiv praktičarima koji se bavi profesionalnim usmjeravanjem i savjetovanjem u obrazovnom kontekstu. Uz to željelo se utvrditi percipiraju li retrospektivno zastupljenost tih područja/ishoda učenja u programima svog inicijalnog obrazovanja. Kod analize ovih odgovora valja imati na umu komentar pojedinih sudionika kako odgovore treba ipak uzeti s određenom rezervom zbog faktora zaboravljanja, osobito ako je od diplomiranja prošlo više od deset godina. Unatoč ovim opravdanim primjedbama i mogućnostima podcjenjivanja zastupljenosti pojedinih sadržaja/ishoda učenja držimo da ti odgovori predstavljaju dragocjen

uvid u istraživano područje te mogu poslužiti i kao oblik vanjske evaluacije ciljeva studijskih programa.

Odgovori sudionika prikazani su prema pojedinim kompetencijskim područjima.

1. Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja

Opis kompetencije:

Razumijevanje teorijske podloge i poznavanje istraživačkih rezultata u području individualnog razvoja potrebnih profesionalcima u području profesionalnog razvoja i savjetovanja.

Tablica 3.2.10. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi.	3,8	36,7	59,5	48,1
2. Razumijevanje teorija profesionalnog razvoja i razvoja karijere	7,6	39,2	53,2	11,4
3. Razumijevanje teorije savjetovanja i srodnih pristupa u području profesionalnog/ karijernog savjetovanja	3,8	32,9	63,3	10,1
4. Razumijevanje individualnih razlika s obzirom na rod, socijalno i etničko porijeklo, psihofizičke sposobnosti i osobine ličnosti u odabiru karijernih putova	1,3	15,2	83,5	34,2
5. Razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja	3,8	40,5	55,7	5,1

Iz tablice 3.2.10. vidljivo je da većina sudionika istraživanja procjenjuje u vrlo visokim postocima kako su prva četiri ishoda učenja izuzetno važna za uspješno profesionalno savjetovanje i usmjeravanje u školi s tek nešto nižim procjenama za posljednji ishod. Procjene zastupljenosti sadržaja povezanih s ishodima učenja u ovom području tijekom inicijalnog obrazovanja kreću se u rasponu od 48% do 5% pri čemu najviše sudionika procjenjuje da im je studij omogućio *Razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi* dok samo njih 5% procjenjuje da u tijekom inicijalnog studija stekli *Razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja*.

2. Utvrđivanje obilježja učenika i okruženja

Opis kompetencije:

Vještine procjenjivanja pojedinaca i grupa potrebne u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

Tablica 3.2.11. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Utvrđivanje obilježja učenika i okruženja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti	0	6,3	93,7	57,0
2. Sposobnost utvrđivanja obilježja vezanih uz: stilove učenja, samopoimanje, zrelost za profesionalni izbor i odlučivanje, radne vrijednosti i profesionalne preferencije	1,3	22,8	74,7	21,5
3. Sposobnost utvrđivanja obilježja radne okoline (zadataka, očekivanja, normi, ciljeva, fizičke i socijalne infrastrukture)	2,5	38,2	58,2	21,5
4. Mogućnost korištenja informatičke tehnologije u utvrđivanju osobina učenika i konteksta	16,5	46,8	36,7	12,7
5. Sposobnost primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene	1,3	22,8	77,2	41,8
6. Sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihova prezentiranja učenicima i drugim dionicima	0	25,3	74,7	40,5

Iz tablice 3.2.11. vidljivo je kako više od tri četvrtine ispitanika smatra da su ishodi učenja vezani uz utvrđivanje obilježja učenika vrlo važni za uspješno profesionalno usmjeravanje i savjetovanje. U nešto manjoj mjeri drže da je važno utvrđivanje obilježja radne okoline kao i vještina upotrebe informatičke tehnologije u tom području. Odgovori vezani uz posljednji ishod najvjerojatnije su posljedica činjenice što su takvi alati u Hrvatskoj vrlo slabo razvijeni i teško dostupni. Štoviše, veći broj sudionika su neposredno po ispunjavanju upitnika komentirale kako imaju teškoća s nabavkom klasičnih psihologijskih instrumenata prvenstveno zbog financijske oskudice u školskom sustavu.

U pogledu zastupljenosti sadržaja vezanih uz ove ishode učenja u inicijalnom profesionalnom obrazovanju najveće frekvencije odgovora ponovo nalazimo u kategorijama vezanim uz procjenu obilježja učenika (*Sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti; Sposobnost primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene, Sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihova prezentiranja učenicima i drugim dionicima*).

3. Interakcija s učenicom usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje

Opis kompetencije:

Vještine individualnog i grupnog komuniciranja potrebne za učinkovito profesionalno i karijerno usmjeravanje i savjetovanje.

Tablica 3.2.12. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Interakcija s učenicom usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Sposobnost primjene temeljnih komunikacijskih vještina ključnih za uspostavu odnosa povjerenja i međusobnog uvažavanja s pojedincima i u grupi	2,5	7,6	89,9	35,4
2. Razumijevanje osobnih obilježja učenika (dobi, sociokulturnog porijekla, obiteljskog konteksta, interesa, svjetonazora, ciljeva) u svrhu održavanja produktivnih individualnih i grupnih interakcija	1,3	20,3	78,5	34,2
3. Razumijevanje obilježja učenika vezanih uz obrazovni i radni kontekst (obrazovno iskustvo, vrijednosti i stavovi o radu, radne navike, odlučivanje) u svrhu održavanja produktivnih individualnih ili grupnih interakcija	0	26,6	72,2	13,9
4. Poznavanje i odabir prikladnih tehnika za poticanje učenika na samoprocjenu vlastitih snaga i ograničenja u građenju obrazovnog/karijernog puta	1,3	21,5	75,9	10,1
5. Sposobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja učenika u procesu izbora obrazovanja/zanimanja	1,3	16,5	82,3	8,9
6. Mogućnost pomaganja učeniku u stjecanju vještina potrebnih za ostvarenje obrazovnih ciljeva	1,3	26,6	69,6	17,7
7. Sposobnost osnaživanja učenika za preispitivanje životnih uloga i namjera (uključujući odnos prema učenju i radu, slobodno vrijeme, obitelj, zajednice) u procesu profesionalnog odlučivanja	1,3	25,3	73,4	13,9
8. Osnaživanje učenika u vještinama potrebnim za traženje zaposlenja, uključivanje u posao i zadržavanje zaposlenja	1,3	26,6	72,2	5,1

Iz tablice 3.2.12. vidljivo je kako su sudionici visoko suglasni u tome da su pojedini ishodi učenja vezani uz komunikacijske vještine vrlo važni za uspješno profesionalno usmjeravanje i savjetovanje učenika. Kad je riječ o zastupljenosti pojedinih sadržaja vezanih uz te ishode tijekom studija može se zaključiti kako su razmjerno slabo zastupljeni, s iznimkom prva dva ishoda za koje također tek oko 35 % sudionika smatra da su bili zastupljeni tijekom studija.

4. Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju

Opis kompetencije:

Znanja i vještine potrebne za profesionalno savjetovanje pojedinaca i grupa iz različitih društvenih skupina.

Tablica 3.2.13. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Interakcija s učenicom usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Poznavanje i odabir različitih metoda i tehnika utvrđivanja individualnih i grupnih obilježja primjerenih rodu, socijalno-kulturnom porijeklu i psihofizičkim sposobnostima učenika	3,8	32,9	63,6	16,5
2. Prepoznavanje posebnih potreba u karijernom usmjeravanju pripadnika različitih skupina s obzirom na rod, etnicitet, socijalno porijeklo te tjelesne i psihičke sposobnosti	1,3	35,4	63,3	8,9
3. Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja	10,1	57,0	31,6	2,5
4. Mogućnost razvijanja programa karijernog planiranja primjerenog pripadnicima različitih skupina ovisno o njihovim potrebama, ciljevima i očekivanjima	8,9	40,5	50,6	0
5. Poznavanje resursa u zajednici za pružanje podrške učenicima s posebnim potrebama	1,3	21,5	75,9	11,4

Iz tablice 3.2.13. vidljivo je kako sudionici u više od 50% slučajeva procjenjuju da su ti ishodi vrlo važni za rad u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u školi, uz jednu iznimku (*Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja*). U pogledu zastupljenosti sadržaja vezanih uz te ishode učenja podaci pokazuju kako su ti ishodi izrazito podzastupljeni u studiju psihologije, posebno kad je riječ o ishodima *Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja i Mogućnost razvijanja programa karijernog planiranja primjerenog pripadnicima različitih skupina ovisno o njihovim potrebama, ciljevima i očekivanjima*.

5. Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju

Opis kompetencije:

Poznavanje relevantnih informacijskih baza i resursa potrebnih u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

Tablica 3.2. 14. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Poznavanje kretanja u gospodarstvu i na tržištu rada s obzirom na mogućnosti zapošljavanja, sektorske potrebe i plaće	2,5	26,6	70,9	0
2. Poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih vrsta radnih organizacija (razlika rada u malim obrtima i većim poduzećima)	13,9	54,4	31,6	3,8
3. Poznavanje osnovnih zahtjeva koje pojedina zanimanja stavljaju pred zaposlenike	0	21,5	78,5	13,9
4. Poznavanje nacionalnog obrazovnog sustava u svrhu profesionalnog usmjeravanja	6,3	31,6	62,0	7,6
5. Poznavanje izvora informacija, mreža podrške i ostalih resursa zajednice u facilitaciji planiranja karijere, zapošljavanja i prekvalifikacija	3,8	39,2	57,0	3,8
6. Mogućnost upotrebe IT alata za pružanje podrške klijentima u profesionalnom i karijernom planiranju i odlučivanju	2,5	53,2	43,0	6,3

Iz tablice 3.2.14. vidljivo je kako sudionici u više od 50% slučajeva procjenjuju da su ti ishodi vrlo važni za rad u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u školi uz dvije iznimke (*Poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih vrsta radnih organizacija,*

*Mogućnost upotrebe IT alata za pružanje podrške klijentima u profesionalnom i karijernom planiranju i odlučivanju), koje bitno ne odstupaju od generalnog trenda u ovom području jer su postoci koji upućuju na slabu važnost tih ishoda niski (13,9% i 2,5%) . U pogledu zastupljenosti sadržaja vezanih uz te ishode učenja podaci pokazuju kako su ti ishodi izrazito podzastupljeni u studiju psihologije, posebno kad je riječ o ishodu *Poznavanje kretanja u gospodarstvu i na tržištu rada s obzirom na mogućnosti zapošljavanja, sektorske potrebe i plaće.**

6. Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Opis kompetencije:

Znanja i vještine potrebne za razvoj, planiranje, implementiranje službi profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja te programa podrške karijernom planiranju u različitim okruženjima.

Tablica 3.2.15. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Poznavanje organizacijske teorije, organizacijskih procesa (rukovođenja, motiviranja, rješavanja sukoba) i pristupa u implementaciji programa profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere	5,1	54,4	40,5	27,8
2. Poznavanje legislative kojom je regulirano organiziranje usluga i provedba programa profesionalnog i karijernog usmjeravanja	13,9	38,0	48,1	2,5
3. Mogućnost profesionalnog umrežavanja i udruživanja u osiguravanju profesionalnih standarda i profesionalne podrške	7,6	46,8	45,6	1,3
4. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje	10,1	40,5	49,4	2,5
5. Prepoznavanje mogućnosti i ostvarivanje partnerskih odnosa s ostalim društvenim akterima u politici, gospodarstvu i obrazovanju	12,7	53,2	34,2	3,8
6. Sposobnost zagovaranja i promoviranja sustava profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u stručnoj i široj javnosti	12,7	51,9	32,9	5,1

Iz tablice 3.2.15. vidljivo je kako sudionici svaki od ishoda u ovom području drže u nešto manjoj mjeri vrlo važnim za učinkovito profesionalno usmjeravanje i savjetovanje, što je uočljivo i u nešto višim proporcijama odgovora u kategoriji 1 (malo ili nimalo važno) kod

svih ishoda. U pogledu zastupljenosti sadržaja koji su vezani uz stjecanje ishoda učenja u ovom području jedino se izdvaja s nešto višim postotkom zastupljenosti kategorija *Poznavanje organizacijske teorije, organizacijskih procesa (rukovođenja, motiviranja, rješavanja sukoba) i pristupa u implementaciji programa profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere.*

7. Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Opis kompetencije:

Vještine i znanja potrebna za pružanje podrške i osnaživanju profesionalaca u području karijernog i profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja.

Tablica 3.2.16. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Poznavanje izvora, činitelja i simptoma profesionalnog stresa i sagorijevanja kod savjetnika u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja	5,1	32,9	58,2	29,1
2. Poznavanje i primjena teorija, modela i strategija konzultacija i supervizije	5,1	49,4	44,3	8,9
3. Mogućnost utvrđivanja potreba zaposlenika u svrhu pružanja psihosocijalne podrške u radu i jačanja profesionalnih kompetencija	3,8	32,9	57,0	11,4
4. Sposobnost primjene metoda i tehnika konzultacije i <i>coachinga</i> kod upravljačkog kadra i zaposlenika u sektoru ljudskih resursa	6,3	38,0	53,2	5,1
5. Sposobnost pružanja učinkovite supervizije u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja primjerno njihovoj radnoj ulozi i iskustvu	6,3	38,0	53,2	0
6. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje	10,1	41,8	45,6	3,8

Iz tablice 3.2.16. vidljivo je kako su odgovori sudionika ravnomjerno raspoređeni u kategorijama *vrlo važno i važno* te da ukupno čine više od 90% procjena u svim kategorijama ishoda. S druge strane, procjena zastupljenosti sadržaja vezanih uz ove ishode u studijskim programima je vrlo niska ili čak nikakva s iznimkom ishoda *Poznavanje izvora, činitelja i*

simptoma profesionalnog stresa i sagorijevanja kod savjetnika u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja, za kojeg gotovo 30 % sudionika procjenjuje da je bio zastupljen.

8. Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja

Opis kompetencije:

Poznavanje etičkih i pravnih normi relevantnih za područje profesionalnog i karijernog savjetovanja.

Tablica 3.2.17. Percepcija važnosti ishoda učenja i njihove zastupljenosti tijekom studija za kompetencijsko područje **Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja**

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost (%)</i>			<i>Tijekom studija</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	
1. Prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja	2,5	16,5	78,5	25,3
2. Poznavanje pravnog okvira kojim se regulira područje profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja	3,8	36,7	55,7	1,3
3. Građenje profesionalnog identiteta i spremnosti na trajno profesionalno usavršavanje i učenje	0	39,2	57,0	5,1
4. Mogućnost samorefleksije i kritičkog preispitivanja vlastite prakse u svrhu unapređivanja rada	0	27,8	68,4	10,1
5. Sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja programa u svrhu unapređenja prakse profesionalnog i karijernog savjetovanja	5,1	50,6	39,2	19,0

Iz tablice 3.2.17. vidljivo je kako osim u jednom slučaju (*Sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja programa u svrhu unapređenja prakse profesionalnog i karijernog savjetovanja*) dominiraju procjene u kategoriji *vrlo važno*, dok su frekvencije odgovora u kategoriji *malo ili nimalo važno* kreću većinom ispod 5%. U pogledu zastupljenosti sadržaja vezanih uz ove ishode u studijskom programu općenito je procijenjena zastupljenost razmjerno niska, a najviša je za ishode *Prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja* (25%) i *Sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja programa u svrhu unapređenja prakse profesionalnog i karijernog savjetovanja* (19%).

V. Zaključci i preporuke

5.1. Zaključci

1. *Analiza studijskih programa*

Analiza studijskih programa u kojoj su sudjelovali sveučilišni nastavnici upoznati s problematikom profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja pokazala je da svi programi koji su bili predmet analize (studiji psihologije, pedagogije socijalnog rada, socijalne pedagogije i edukacijske rehabilitacije) sadrže kolegije koji na sve tri razine – prijediplomskoj, diplomskoj i razini specijalističkog studija – rezultiraju ishodima učenja relevantnim za kompetencijski profil savjetnika u profesionalnom usmjeravanju. Najveći broj ishoda nalazi se u kolegijima studija psihologije i to u području razvojne psihologije, psihologije rada i psihološkog savjetovanja. U analiziranom studiju pedagogije također je zastupljen znatan broj ishoda učenja koji su usmjereni na orijentiranje pedagoga u ovom važnom području njihovog djelovanja u školi. Ostali studiji sadrže manji broj kolegija koji su usmjereni na ishode učenja u ovom području pri čemu se većinom odnose na specifična područja – savjetovanje rizičnih skupina kao što su socijalno ugrožene osobe, osobe s ponašajnim teškoćama ili pak osobe s invaliditetom. U programima su najmanje zastupljeni sadržaji vezani uz ishode učenja u 7. i 8. (*Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja; Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja*), što je i razumljivo jer se ta područja najizravnije odnose na konkretan kompetencijski profil savjetnika u profesionalnom usmjeravanju. U tim se studijima zamjećuje i razmjerno malo ishoda vezanih uz područje gospodarstva i tržišta rada, što su dominantno teme vezane uz programe ekonomskih studija. Procjene sukladnosti prepoznatih ishoda u programima s ishodima navedenim u kompetencijskom modelu pokazuju kako je samo manji broj ishoda u potpunosti (20%) procijenjena kao potpuno kompatibilan s modelom, dok je većina ostalih (75%) procijenjena kao djelomično kompatibilna, dok preostali ishodi modela nisu prepoznati u analiziranim studijskim programima.

U ovom dijelu istraživanja uključeni eksperti komentirali su predloženi model kompetencijskih područja kao dobro polazište za razradu kvalifikacijskog standarda za profil savjetnika u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju u skladu s pretpostavkama

Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Isto tako izrazili podržali su ideju o važnosti razvoja cjelovitog studijskog programa na poslijediplomskoj razini, te osobnu spremnost da se uključe u razradu kurikuluma i sustavnu edukaciju stručnjaka u ovom području.

Na temelju rezultata ovog istraživanja može se zaključiti da analizirani programi predstavljaju dobro uporište za razvoj kurikuluma studijskog programa u području profesionalnog savjetovanja i usmjeravanja. Taj bi program na poslijediplomskoj razini omogućio da se ciljano nadgrade i prošire kompetencije stečene u srodnim područjima do razine diplomskog studija te se omogući jasno profiliranje specijalista u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja.

2. Perspektiva praktičara – savjetnici Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Savjetnici za profesionalno savjetovanje i usmjeravanje HZZ-a najvećim su dijelom gotove sve ishode ocijenili kao važne za profesionalnu izobrazbu i obavljanje posla. Svega je pet ishoda od strane ispitanika smatrano nevažnim, i to u manje od deset posto slučajeva. S druge strane, dva su ishoda ocijenjena kao važna od strane svih savjetnika – *spodobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja klijenata u procesu izbora obrazovanja/zanimanja i poznavanje nacionalnog obrazovnog sustava u svrhu profesionalnog usmjeravanja*. No, najveći dio ishoda nije prepoznat kao inherentan dio studijskih programa, odnosno tek je devet ishoda u tom smislu prikupilo odgovore više od polovice ispitanika: *razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja, sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti, sposobnost utvrđivanja obilježja radne okoline (zadataka, očekivanja, normi, ciljeva, fizičke i socijalne infrastrukture), sposobnost primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene, sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihovog prezentiranja korisnicima i drugim dionicima, sposobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja klijenata u procesu izbora obrazovanja/zanimanja, osnaživanje klijenata u vještinama potrebnim za traženje zaposlenja, uključivanje u posao i zadržavanje zaposlenja, poznavanje osnovnih zahtjeva koje pojedina zanimanja stavljaju pred zaposlenike, sposobnost zagovaranja i promoviranja sustava profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u stručnoj i široj javnosti, prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja*. Nasuprot ovim ishodima smjestila su se dva ishoda koje manje od desetine

stručnjaka HZZ-a smatra elementima visokoškolske izobrazbe – *razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi, poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja.*

Iz perspektive praktičara koji u društvu imaju ključnu ulogu u izgradnji i provedbi sustava profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja vidljivo je kako prepoznaju važnost sustavne izobrazbe eksperata u ovom području, te svojim poznavanjem područja mogu znatno doprinijeti razvoju kvalifikacijskog standarda. Unatoč određenoj nevoljkosti da se izravno uključe u izvedbu programa, što je i očekivano budući da nisu bili uključeni u visokoškolsku nastavu do sada, držimo da bi uz odgovarajuću podršku akademske zajednice mogli imati važnu ulogu u realizaciji praktičnih kolegija i mentoriranju prakse budućih specijalista.

2. Perspektiva praktičara – školski psiholozi

Školski psiholozi izdvojeni su u istraživanju kao praktičari koji u obrazovnom sustavu imaju ključnu ulogu u realizaciji aktivnosti vezanih uz profesionalno usmjeravanje učenika. Stoga su njihovi odgovori relevantni za provjeru koherentnosti i cjelovitosti predloženog kompetencijskog modela i ishoda učenja kao i za procjenu potrebe za uspostavom cjelovitog programa obrazovanja stručnjaka specijalista u tom području imajući u vidu kompetencije koje su stekli tijekom svog inicijalnog obrazovanja.

Iz njihovih odgovora vidljivo je da su svi teorijski izvedeni ishodi procijenjeni kao relevantni za kompetencijski profil savjetnika u području profesionalnog usmjeravanja u školi. To potvrđuje i podatak da svega kod 7 ishoda broj odgovora u kategoriji *malo važno ili nevažno* premašuje 10% i kreće se u rasponu od 10,1 do 13,9%.

Kada je riječ o zastupljenosti sadržaja vezanih uz ove ishode u studijskim programima psihologije, procjene njihove zastupljenosti su razmjerno niske, pri čemu tek kod 4 ishoda više od 40% sudionika procjenjuje da su ti sadržaji bili zastupljeni u studijskim programima. Ti su ishodi: *Sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti* (57%), *Razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi* (48%) *Sposobnost primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene* (42%), *Sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihova prezentiranja učenicima i drugim dionicima* (41%).

Iz njihovih odgovora posebno, komentara u odgovorima otvorenog tipa razvidno je kako značajno podržavaju prijedlog o razvoju studijskog programa kojim bi omogućio stjecanje kvalifikacije za posao savjetnika u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja.

5.2. Preporuke

Temeljem uvida u teorijske spoznaje u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja, primjere dobre prakse u drugim zemljama, analize studijskih programa te mišljenja stručnjaka praktičara preporučujemo sljedeće pravce djelovanja u uspostavi koherentnog sustava obrazovanja stručnjaka u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja:

1. Formulirati kvalifikacijski profil savjetnika u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja uključivanjem svih ključnih dionika (znanstvenika, kreatora politika u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja, praktičara u obrazovnom sustavu i gospodarstvu i lokalnoj zajednici). Kompetencijski model razvijen u ovom projektu može poslužiti kao polazište za izradu kvalifikacijskog profila kompatibilnog s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom.
2. Na poslijediplomskoj razini razviti sveučilišni specijalistički program za stjecanje kvalifikacija za rad u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja. Preporučujemo da program bude interdisciplinarni te da u njegovom osmišljavanju i provedbi sudjeluju predstavnici visokoškolskih institucija čiji su postojeći programi analizirani u ovom istraživanju. Temeljem uvida u postojeće srodne studijske programe u stranim zemljama držimo kako bi najpogodniji okvir bio specijalistički studij sa 60 do 90 ECTS-a s 5 do 6 modula. Pojedini moduli mogli bi biti upisivani i izvan programa u skladu s potrebama praktičara te certificirani kao komponenta cjeloživotnog profesionalnog usavršavanja.
3. Definirati uvjete koji će omogućiti različitim visokoobrazovanim profilima iz srodnih područja (psiholozima, pedagogima, rehabilitatorima, socijalnim radnicima, učiteljima i dr.) pristup studijskom programu i stjecanje kvalifikacije specijalista savjetnika u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju.

V. Reference

Publikacije:

1. *80 godina cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja u Republici Hrvatskoj: Novi izazovi i pristupi* (2010): Hrvatski zavod za zapošljavanje & Agencija za mobilnost I programe EU
http://www.mobilnost.hr/prilozi/05_1341303476_Zbornik_radova_konferencije_80_god_CPU_u_RH.pdf
2. *Cedefop panorama series; 164: Professionalising career guidance: Practitioner competences and qualification routes in Europe* (2009)
http://www.cedefop.europa.eu/en/Files/5193_EN.PDF
3. *ELGPN Glossary* (2012)
http://www.euroguidance.nl/uploads/ELGPN_Glossary_June_2012_20120702140349.pdf
4. Mnich, Barbara (2010): *Systematic comparison of career guidance studies in Europe: A systematic comparison of selected career guidance studies within NICE network in Europe* - Presentation of results Conference in Czestochowa, Poland http://www.nice-network.eu/fileadmin/erasmus/inhalte/dokumente/Mnich_Systematic_comparison_of_career_guidance_studies_in_Europe.pdf
5. *NICE Handbook for the Academic Training of Career Guidance and Counselling Professionals*, (2012)
http://www.mobilnost.hr/prilozi/05_1341303476_Zbornik_radova_konferencije_80_god_CPU_u_RH.pdf
6. *Lifelong Guidance Policy Development: A European Resource Kit* (2012) Euroguidance
http://ktl.jyu.fi/img/portal/23229/ELGPN_resource_kit_2011-12_web.pdf?cs=1350649791
7. *Special Eurobarometer 369: Attitudes towards vocational education and training* (2011): European Commission
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_369_en.pdf

Web izvori:

1. Euroguidance europska mreža <http://euroguidance.eu/>
2. Euroguidance Hrvatska <http://www.mobilnost.hr/index.php?id=454>
3. European Lifelong Guidance Policy Network – ELGPN <http://ktl.jyu.fi/ktl/elgpn>
4. International Association for Educational and Vocational Guidance – IAEVG <http://www.iaevg.org/iaevg/index.cfm?lang=2>
5. NICE mreža <http://www.nice-network.eu/>

Sveučilišni smjerovi iz druge razine analize kurikuluma:

I) Sveučilište u Zagrebu

Pedagogija: Andragogija

http://pedagogija.ffzg.hr/files/preddiplomski_i_diplomski_studijski_program_pedagogije.pdf

Pravo: Katedra za radno i socijalno pravo – Kolegij „Radno i socijalno pravo“

http://www.pravo.unizg.hr/RSP/literatura/pravni_studij_rsp_01_10_2013

Pravo: Katedra za socijalnu psihologiju – Kolegij „Socijalna psihologija“

http://www.pravo.unizg.hr/scsr/kp/socijalna_psihologija

Sociologija: Kolegij „Sociologija rada i organizacije“

<http://www.ffzg.unizg.hr/socio/portal/images/syllabus%20rio.pdf>

II) Sveučilište u Rijeci

Ekonomija: na diplomskom studiju „Menadžmenta“: kolegij „Antropologija i psihologija menadžmenta“ <http://www.efri.uniri.hr/hr/classes/menadzment/antropologija-i-psihologija-menadzmenta>

Ekonomija: na poslijediplomskom studiju „Upravljanja poslovnim uspjehom“:

1. „Grupna produktivnost i donošenje odluka u grupi“

<http://www.efri.uniri.hr/hr/classes/upravljanje-poslovnim-uspjehom/grupna-produktivnost-i-donosenje-odluka-u-grupi>

2. „Menadžment ljudskih potencijala“ <http://www.efri.uniri.hr/hr/classes/upravljanje-poslovnim-uspjehom/menadzment-ljudskih-potencijala>

Pedagogija: kolegij „Pedagogija rada“ u VI semestru <http://www.ffri.uniri.hr/wp-content/uploads/2013/02/PED-1P-Preddiplomski-studij-2010.pdf>

Pravo: diplomski studij – izborni kolegij „Sociologija uprave“ Izborni kolegij „Sociologija uprave“ http://www.pravri.hr/hr/studij/diplomski/g04/sociologija_uprave.html

Pravo: diplomski studij – kolegij „Radno i socijalno pravo“

http://www.pravri.hr/hr/studij/dodiplomski/nastavni_plan/g04/radno_i_socijalno/radnoisocijalno.html

III) Sveučilište u Zadru

Ekonomija: preddiplomski studij – VI semestar – kolegij „Menadžment ljudskih resursa“
http://www.unizd.hr/Portals/4/Studijski_programi/Menad%C4%B9%C4%BEment_prediplomski.pdf

Pedagogija: Andragogija

http://www.unizd.hr/Portals/10/pdf/NPiP_diplomskog%20studija%20pedagogije.pdf

Psihologija: preddiplomski studij: kolegiji „Socijalna psihologija“ i „Razvojna psihologija odrasle dobi“

http://www.pravri.hr/hr/studij/dodiplomski/nastavni_plan/g04/radno_i_socijalno/radnoisocijalno.html

Psihologija: diplomski studij: kolegiji „Psihologija rada“ i „Organizacijska psihologija“

http://www.pravri.hr/hr/studij/dodiplomski/nastavni_plan/g04/radno_i_socijalno/radnoisocijalno.html

VI. Prilozi

Prilog 1. Instrumenti

1.1. Predložak za analizu studijskih programa

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu

Upitnik za razvoj modela kompetencija i ishoda učenja u područje profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja

Uputa:

Molimo da za svako kompetencijsko područje i pripadajuće ishode učenja navedete stječu li se u nekom od kolegija u vašim studijskim programima. Svoje odgovore za pojedini kolegij upišite zaokružujući odgovarajuće brojeve u pojedinim kolonama tablice uz svako područje služeći se ovom Legendom:

Legenda:

- a) Naziv kolegija
- b) Razina: 1-preddiplomska, 2-diplomska, 3-specijalistička, 4-doktorska
- c) Status: 1-obvezni, 2-izborni
- d) Ishod učenja: redni brojevi onih ishoda učenja koji se mogu povezati s kolegijem
- e) Procjena stupnja srodnosti ishoda učenja: 1-potpuna , 2- djelomična

Opće informacije o studijima:

1. Naziv institucije:
2. Naziv (i) studija u kojima se stječu kompetencije potencijalno relevantne za profesionalno i karijerno savjetovanje:
 - 1.
 - 2.
 - 3.
 - 4.

KOMPETENCIJSKA PODRUČJA I ISHODI UČENJA

1. Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja

Razumijevanje teorijske podloge i poznavanje istraživačkih rezultata u području individualnog razvoja potrebnih profesionalcima u području profesionalnog razvoja i savjetovanja.

Ishodi učenja:

1. Razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi
2. Razumijevanje teorija profesionalnog razvoja i razvoja karijere
3. Razumijevanje teorije savjetovanja i srodnih pristupa u području profesionalnog/ karijernog savjetovanja
4. Razumijevanje individualnih razlika s obzirom na rod, socijalno i etničko porijeklo, psihofizičke sposobnosti i osobine ličnosti u odabiru karijernih puteva
5. Razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja.

Kolegiji koji obuhvaćaju ovo područje, odnosno ishode učenja (prema potrebi dodajte redove):

<i>a</i> <i>Ime kolegija /redni broj studija kojem pripada</i>	<i>ECTS</i>	<i>b</i> <i>Razina studija</i>	<i>c</i> <i>Status kolegija</i>	<i>d</i> <i>Ishodi učenja</i>	<i>e</i> <i>Srodnosti ishoda u modelu i u kolegiju</i>
<i>1.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>
<i>2.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>
<i>3.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>
<i>4.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>
<i>5.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>

Komentar:

(npr. prepoznajete li još koji ishod učenja relevantan za ovo područje uključen u neki drugi kolegij/smjer/studij u vašoj instituciji)

2. Utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja

Vještine procjenjivanja pojedinaca i grupa potrebne u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

Ishodi učenja:

1. Sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti
2. Sposobnost utvrđivanja obilježja vezanih uz: stilove učenja, samopoimanje, zrelost za profesionalni izbor i odlučivanje, radne vrijednosti i profesionalne preferencije
3. Sposobnost utvrđivanja obilježja radne okoline (zadataka, očekivanja, normi, ciljeva, fizičke i socijalne infrastrukture)
4. Mogućnost korištenja informatičke tehnologije u procjenjivanju klijenata i konteksta
5. Sposobnost primjerene primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene
6. Sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihovog prezentiranja klijentima i drugim dionicima.

Kolegiji koji obuhvaćaju ovo područje, odnosno ishode učenja (prema potrebi dodajte redove):

<i>a</i> <i>Ime kolegija /redni broj studija kojem pripada</i>	<i>ECTS</i>	<i>b</i> <i>Razina studija</i>	<i>c</i> <i>Status kolegija</i>	<i>d</i> <i>Ishodi učenja</i>	<i>e</i> <i>Srodnosti ishoda u modelu i u kolegiju</i>
<i>1.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>2.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>3.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>4.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>5.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>

Komentar:

(npr. prepoznajete li još koji ishod učenja relevantan za ovo područje uključen u neki drugi kolegij/smjer/studij u vašoj instituciji)

3. Interakcija s klijentima usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje

Vještine individualnog i grupnog komuniciranja potrebne za učinkovito profesionalno i karijerno usmjeravanje i savjetovanje.

Ishodi učenja:

1. Sposobnost primjene temeljnih komunikacijskih vještina ključnih za uspostavu odnosa povjerenja i međusobnog uvažavanja s pojedincima i u grupi
2. Razumijevanje osobnih obilježja klijenata (dobi, sociokulturnog porijekla, obiteljskog konteksta, interesa, svjetonazora, ciljeva) u svrhu održavanja produktivnih individualnih i grupnih interakcija
3. Razumijevanje obilježja klijenata vezanih uz radni kontekst (obrazovno i radno iskustvo, vrijednosti i stavovi o radu, radne navike, donošenje profesionalnih odluka) u svrhu održavanja produktivnih individualnih ili interakcija
4. Poznavanje i odabir prikladnih tehnika za poticanje klijenata na samoprocjenu vlastitih snaga i ograničenja u građenju karijere
5. Sposobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja klijenata u procesu izbora obrazovanja.
6. Mogućnost pomaganja klijentima u stjecanju vještina potrebnih za ostvarenje obrazovnih ciljeva
7. Sposobnost osnaživanja klijenta za preispitivanje životnih i radnih uloga (uključujući odnos prema radu, slobodnog vremena, obitelji, zajednice) u procesu profesionalnog odlučivanja.
8. Osnaživanje klijenata u vještinama potrebnim za traženje zaposlenja, uključivanje u posao i zadržavanje zaposlenja.

Kolegiji koji obuhvaćaju ovo područje, odnosno ishode učenja (prema potrebi dodajte redove):

<i>a</i> <i>Ime kolegija /redni broj studija kojem pripada</i>	<i>ECTS</i>	<i>b</i> <i>Razina studija</i>	<i>C</i> <i>Status kolegija</i>	<i>d</i> <i>Ishodi učenja</i>	<i>e</i> <i>Srodnosti ishoda u modelu i u kolegiju</i>
<i>1.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6 7 8</i>	<i>1 2</i>
<i>2.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6 7 8</i>	<i>1 2</i>
<i>3.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6 7 8</i>	<i>1 2</i>
<i>4.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6 7 8</i>	<i>1 2</i>
<i>5.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6 7 8</i>	<i>1 2</i>

Komentar:

(npr. prepoznajete li još koji ishod učenja relevantan za ovo područje uključen u neki od drugi kolegij/smjer/studij u vašoj instituciji)

4. Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju

Znanja i vještine potrebne za profesionalno savjetovanje pojedinaca i grupa iz različitih društvenih skupina.

Ishodi učenja

1. Poznavanje i odabir različitih metoda i tehnika utvrđivanja individualnih i grupnih obilježja primjerenih rodu, socijalno-kulturnom porijeklu i psihofizičkim sposobnostima klijenata
2. Prepoznavanje posebnih potreba u karijernom usmjeravanju pripadnika različitih skupina s obzirom na rod, etnicitet, socijalno porijeklo te tjelesne i psihičke sposobnosti
3. Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja
4. Mogućnost razvijanja programa karijernog planiranja primjerenog pripadnicima različitih skupina ovisno o njihovim potrebama, ciljevima i očekivanjima
5. Poznavanje resursa u zajednici za pružanje podrške klijentima s posebnim potrebama.

Kolegiji koji obuhvaćaju ovo područje, odnosno ishode učenja (prema potrebi dodajte redove):

<i>a</i> <i>Ime kolegija /redni broj studija kojem pripada</i>	<i>ECTS</i>	<i>b</i> <i>Razina studija</i>	<i>c</i> <i>Status kolegija</i>	<i>d</i> <i>Ishodi učenja</i>	<i>e</i> <i>Srodnosti ishoda u modelu i u kolegiju</i>
<i>1.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>
<i>2.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>
<i>3.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>
<i>4.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>
<i>5.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5</i>	<i>1 2</i>

Komentar:

(npr. prepoznajete li još koji ishod učenja relevantan za ovo područje uključen u neki od drugi kolegij/smjer/studij u vašoj instituciji)

4. Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju

Poznavanje relevantnih informacijskih baza i resursa potrebnih u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

Ishodi učenja:

1. Poznavanje kretanja u gospodarstvu i na tržištu rada s obzirom na mogućnosti zapošljavanja, sektorske potrebe i plaće
2. Poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih vrsta radnih organizacija (razlika rada u malim obrtima i većim poduzećima)
3. Poznavanje osnovnih zahtjeva koje pojedina zanimanja stavljaju pred zaposlenike
4. Poznavanje nacionalnog obrazovnog sustava u svrhu profesionalnog usmjeravanja
5. Poznavanje izvora informacija, mreža podrške i ostalih resursa zajednice u facilitaciji planiranja karijere, zapošljavanja i prekvalifikacija
6. Mogućnost upotrebe IT alata za pružanje podrške klijentima u profesionalnom i karijernom planiranju i odlučivanju.

Kolegiji koji obuhvaćaju ovo područje, odnosno ishode učenja (prema potrebi dodajte redove):

<i>a</i> <i>Ime kolegija /redni broj studija kojem pripada</i>	<i>ECTS</i>	<i>b</i> <i>Razina studija</i>	<i>c</i> <i>Status kolegija</i>	<i>d</i> <i>Ishodi učenja</i>	<i>e</i> <i>Srodnosti ishoda u modelu i u kolegiju</i>
<i>1.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>
<i>2.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>
<i>3.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>
<i>4.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>
<i>5.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>

Komentar:

(npr. prepoznajete li još koji ishod učenja relevantan za ovo područje uključen u neki od drugi kolegij/smjer/studij u vašoj instituciji)

5. Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Znanja i vještine potrebne za razvoj, planiranje, implementiranje službi profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja te programa podrške karijernom planiranju u različitim okruženjima.

Ishodi učenja:

1. Poznavanje organizacijske teorije, organizacijskih procesa (rukovođenja, motiviranja, rješavanja sukoba) i pristupa u implementaciji programa profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere
2. Poznavanje legislative kojom je regulirano organiziranje usluga i provedba programa profesionalnog i karijernog usmjeravanja
3. Mogućnost profesionalnog umrežavanja i udruživanja u osiguravanju profesionalnih standarda i profesionalne podrške
4. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje
5. Prepoznavanje mogućnosti i ostvarivanje partnerskih odnosa s ostalim društvenim akterima u politici, gospodarstvu i obrazovanju
6. Sposobnost zagovaranja i promoviranja sustava profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u stručnoj i široj javnosti.

Kolegiji koji obuhvaćaju ovo područje, odnosno ishode učenja (prema potrebi dodajte redove):

<i>a</i> <i>Ime kolegija /redni broj studija kojem pripada</i>	<i>ECTS</i>	<i>b</i> <i>Razina studija</i>	<i>c</i> <i>Status kolegija</i>	<i>d</i> <i>Ishodi učenja</i>	<i>e</i> <i>Srodnosti ishoda u modelu i u kolegiju</i>
<i>1.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>2.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>3.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>4.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>5.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>

Komentar:

(npr. prepoznajete li još koji ishod učenja relevantan za ovo područje uključen u neki od drugi kolegij/smjer/studij u vašoj instituciji)

6. Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Vještine i znanja potrebna za pružanje podrške i osnaživanju profesionalaca u području karijernog i profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja.

Ishodi učenja:

1. Poznavanje izvora, činitelja i simptoma profesionalnog stresa i sagorijevanja kod savjetnika u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja
2. Poznavanje i primjena teorija, modela i strategija konzultacija, *coachinga* i supervizije
3. Mogućnost utvrđivanja potreba zaposlenika u svrhu pružanja psihosocijalne podrške u radu i jačanja profesionalnih kompetencija
4. Sposobnost primjene metoda i tehnika konzultacije i *coachinga* kod upravljačkog kadra i zaposlenika u sektoru ljudskih resursa
5. Sposobnost pružanja učinkovite supervizije u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja primjerno njihovoj radnoj ulozi i iskustvu
6. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje.

Kolegiji koji obuhvaćaju ovo područje, odnosno ishode učenja (prema potrebi dodajte redove):

<i>a</i> <i>Ime kolegija /redni broj studija kojem pripada</i>	<i>ECTS</i>	<i>b</i> <i>Razina studija</i>	<i>c</i> <i>Status kolegija</i>	<i>d</i> <i>Ishodi učenja</i>	<i>e</i> <i>Srodnosti ishoda u modelu i u kolegiju</i>
<i>1.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>2.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>3.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>4.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>5.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>

Komentar:

(npr. prepoznajete li još koji ishod učenja relevantan za ovo područje uključen u neki od drugi kolegij/smjer/studij u vašoj instituciji)

7. Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja

Poznavanje etičkih i pravnih normi relevantnih za područje profesionalnog i karijernog savjetovanja.

Ishodi učenja:

1. Poznavanje i pridržavanje etičkih normi i standarda u području profesionalnog savjetovanja
2. Prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja
3. Poznavanje pravnog okvira kojim se regulira područje profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja
4. Građenje profesionalnog identiteta i spremnosti na trajno profesionalno usavršavanje i učenje
5. Mogućnost samorefleksije i kritičkog preispitivanja vlastite prakse u svrhu unapređivanja rada
6. Sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja programa u svrhu unapređenja prakse profesionalnog i karijernog savjetovanja.

Kolegiji koji obuhvaćaju ovo područje, odnosno ishode učenja (prema potrebi dodajte redove):

<i>a</i> <i>Ime kolegija /redni broj studija kojem pripada</i>	<i>ECTS</i>	<i>b</i> <i>Razina studija</i>	<i>c</i> <i>Status kolegija</i>	<i>d</i> <i>Ishodi učenja</i>	<i>e</i> <i>Srodnosti ishoda u modelu i u kolegiju</i>
<i>1.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>2.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>3.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>4.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>
<i>5.</i>		<i>1 2 3 4</i>	<i>1 2</i>	<i>1 2 3 4 5 6</i>	<i>1 2</i>

Komentar:

(npr. prepoznajete li još koji ishod učenja relevantan za ovo područje uključen u neki od drugi kolegij/smjer/studij u vašoj instituciji)

HVALA NA SURADNJI!

Upitnik o kompetencijama/ishodima učenja relevantnim za profesionalno usmjeravanje i savjetovanje

Uputa:

Molimo Vas da za svako kompetencijsko područje i pripadajuće ishode učenja procijenite koliko su važni za uspješno profesionalno usmjeravanje i savjetovanje. Važnost svakog ishoda procijenite na skali od **1 (nevažan) 2 (donekle važan) 3 (važan)**.

Uz to označite **znakom X** one kompetencije/ishode učenja za koje držite da bi se mogli steći uz uključivanje stručnjaka HZZ-a kao predavača u planirani studijski program za obrazovanje savjetnika u profesionalnom i karijernom savjetovanju.

Opće informacije

- I. Obrazovni profil: _____
- II. Godine radnog staža u HZZ
- III. Radno iskustvo na poslovima profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja
- IV. Procijenite u kojem obrazovnom razdoblju ste vi stekli kompetencije u području profesionalnog savjetovanja i usmjeravanja. Na praznu crtu upišite vašu ocjenu pri čemu je **1 – (ni)malo 2 – donekle 3 - mnogo**
 - a) inicijalni sveučilišni studij _____
 - b) poslijediplomski studij (magisterij, specijalizacija) _____
 - c) doktorski studij _____
 - d) programi stručnog usavršavanja _____
 - e) samostalno cjeloživotno učenje _____
- V. Smatrate li da postoji potreba za formalnim obrazovanjem stručnjaka u ovom području, na razini poslijediplomskog specijalističkog studija (zaokružite svoj odgovor)?

DA NE

Obrazložite svoj odgovor:

KOMPETENCIJSKA PODRUČJA I ISHODI UČENJA

1. Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja

Razumijevanje teorijske podloge i poznavanje istraživačkih rezultata u području individualnog razvoja potrebnih profesionalcima u području profesionalnog razvoja i savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Mogućnost poučavanja</i>
1. Razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi.	<i>1 2 3</i>	
2. Razumijevanje teorija profesionalnog razvoja i razvoja karijere.	<i>1 2 3</i>	
3. Razumijevanje teorije savjetovanja i srodnih pristupa u području profesionalnog/ karijernog savjetovanja.	<i>1 2 3</i>	
4. Razumijevanje individualnih razlika s obzirom na rod, socijalno i etničko porijeklo, psihofizičke sposobnosti i osobine ličnosti u odabiru karijernih puteva.	<i>1 2 3</i>	
5. Razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja.	<i>1 2 3</i>	

Komentar:

(npr. postoji li program stručnog usavršavanja koji već provode stručnjaci HZZ-a koji rezultira nekim od ovih ishoda)

2. Utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja

Vještine procjenjivanja pojedinaca i grupa potrebne u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Mogućnost poučavanja</i>
1. Sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti	<i>1 2 3</i>	
2. Sposobnost utvrđivanja obilježja vezanih uz: stilove učenja, samopoimanje, zrelost za profesionalni izbor i odlučivanje, radne vrijednosti i profesionalne preferencije	<i>1 2 3</i>	
3. Sposobnost utvrđivanja obilježja radne okoline (zadataka, očekivanja, normi, ciljeva, fizičke i socijalne infrastrukture)	<i>1 2 3</i>	
4. Mogućnost korištenja informatičke tehnologije u utvrđivanju osobina klijenata i konteksta	<i>1 2 3</i>	
5. Sposobnost primjerene primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene	<i>1 2 3</i>	
6. Sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihovog prezentiranja klijentima i drugim dionicima.	<i>1 2 3</i>	

Komentar: (npr. postoji li program stručnog usavršavanja koji već provode stručnjaci HZZ-a koji rezultira nekim od ovih ishoda)

3. Interakcija s klijentom usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje

Vještine individualnog i grupnog komuniciranja potrebne za učinkovito profesionalno i karijerno usmjeravanje i savjetovanje.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Mogućnost poučavanja</i>
1. Sposobnost primjene temeljnih komunikacijskih vještina ključnih za uspostavu odnosa povjerenja i međusobnog uvažavanja s pojedincima i u grupi	<i>1 2 3</i>	
2. Razumijevanje osobnih obilježja klijenata (dobi, sociokulturnog porijekla, obiteljskog konteksta, interesa, svjetonazora, ciljeva) u svrhu održavanja produktivnih individualnih i grupnih interakcija	<i>1 2 3</i>	
3. Razumijevanje obilježja klijenata vezanih uz obrazovni i radni kontekst (obrazovno i radno iskustvo, vrijednosti i stavovi o radu, radne navike, donošenje profesionalnih odluka) u svrhu održavanja produktivnih individualnih ili grupnih interakcija.	<i>1 2 3</i>	
4. Poznavanje i odabir prikladnih tehnika za poticanje klijenata na samoprocjenu vlastitih snaga i ograničenja u građenju obrazovnog/karijernog puta	<i>1 2 3</i>	
5. Sposobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja klijenata u procesu izbora obrazovanja/zanimanja.	<i>1 2 3</i>	
6. Mogućnost pomaganja klijenata u stjecanju vještina potrebnih za ostvarenje obrazovnih ciljeva.	<i>1 2 3</i>	
7. Sposobnost osnaživanja klijenata za preispitivanje životnih i radnih uloga (uključujući odnos prema učenju i radu, slobodno vrijeme, obitelj, zajednice) u procesu profesionalnog odlučivanja.	<i>1 2 3</i>	
8. Osnaživanje klijenata u vještinama potrebnim za traženje zaposlenja, uključivanje u posao i zadržavanje zaposlenja.	<i>1 2 3</i>	

Komentar:

(npr. postoji li program stručnog usavršavanja koji već provode stručnjaci HZZ-a koji rezultira nekim od ovih ishoda)

4. Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju

Znanja i vještine potrebne za profesionalno savjetovanje pojedinaca i grupa iz različitih društvenih skupina.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Stečeno tijekom studija</i>
1. Poznavanje i odabir različitih metoda i tehnika utvrđivanja individualnih i grupnih obilježja primjerenih rodu, socijalno-kulturnom porijeklu i psihofizičkim sposobnostima klijenata.	<i>1 2 3</i>	
2. Prepoznavanje posebnih potreba u karijernom usmjeravanju pripadnika različitih skupina s obzirom na rod, etnicitet, socijalno porijeklo te tjelesne i psihičke sposobnosti.	<i>1 2 3</i>	
3. Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja.	<i>1 2 3</i>	
4. Mogućnost razvijanja programa karijernog planiranja primjerenog pripadnicima različitih skupina ovisno o njihovim potrebama, ciljevima i očekivanjima.	<i>1 2 3</i>	
5. Poznavanje resursa u zajednici za pružanje podrške klijentima s posebnim potrebama.	<i>1 2 3</i>	

Komentar:

(npr. postoji li program stručnog usavršavanja koji već provode stručnjaci HZZ-a koji rezultira nekim od ovih ishoda)

5. Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju

Poznavanje relevantnih informacijskih baza i resursa potrebnih u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Stečeno tijekom studija</i>
1. Poznavanje kretanja u gospodarstvu i na tržištu rada s obzirom na mogućnosti zapošljavanja, sektorske potrebe i plaće	<i>1 2 3</i>	
2. Poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih vrsta radnih organizacija (razlika rada u malim obrtima i većim poduzećima)	<i>1 2 3</i>	
3. Poznavanje osnovnih zahtjeva koje pojedina zanimanja stavljaju pred zaposlenike	<i>1 2 3</i>	
4. Poznavanje nacionalnog obrazovnog sustava u svrhu profesionalnog usmjeravanja	<i>1 2 3</i>	
5. Poznavanje izvora informacija, mreža podrške i ostalih resursa zajednice u facilitaciji planiranja karijere, zapošljavanja i prekvalifikacija	<i>1 2 3</i>	
6. Mogućnost upotrebe IT alata za pružanje podrške klijentima u profesionalnom i karijernom planiranju i odlučivanju.	<i>1 2 3</i>	

Komentar:

(npr. postoji li program stručnog usavršavanja koji već provode stručnjaci HZZ-a koji rezultira nekim od ovih ishoda)

6. Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Znanja i vještine potrebne za razvoj, planiranje, implementiranje službi profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja te programa podrške karijernom planiranju u različitim okruženjima.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Stečeno tijekom studija</i>
1. Poznavanje organizacijske teorije, organizacijskih procesa (rukovođenja, motiviranja, rješavanja sukoba) i pristupa u implementaciji programa profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere	<i>1 2 3</i>	
2. Poznavanje legislative kojom je regulirano organiziranje usluga i provedba programa profesionalnog i karijernog usmjeravanja	<i>1 2 3</i>	
3. Mogućnost profesionalnog umrežavanja i udruživanja u osiguravanju profesionalnih standarda i profesionalne podrške	<i>1 2 3</i>	
4. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje	<i>1 2 3</i>	
5. Prepoznavanje mogućnosti i ostvarivanje partnerskih odnosa s ostalim društvenim akterima u politici, gospodarstvu i obrazovanju	<i>1 2 3</i>	
6. Sposobnost zagovaranja i promoviranja sustava profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u stručnoj i široj javnosti	<i>1 2 3</i>	

Komentar:

(npr. postoji li program stručnog usavršavanja koji već provode stručnjaci HZZ-a koji rezultira nekim od ovih ishoda)

7. Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Vještine i znanja potrebna za pružanje podrške i osnaživanju profesionalaca u području karijernog i profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Stečeno tijekom studija</i>
1. Poznavanje izvora, činitelja i simptoma profesionalnog stresa i sagorijevanja kod savjetnika u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja	<i>1 2 3</i>	
2. Poznavanje i primjena teorija, modela i strategija konzultacija, <i>coachinga</i> i supervizije	<i>1 2 3</i>	
3. Mogućnost utvrđivanja potreba zaposlenika u svrhu pružanja psihosocijalne podrške u radu i jačanja profesionalnih kompetencija	<i>1 2 3</i>	
4. Sposobnost primjene metoda i tehnika konzultacije i <i>coachinga</i> kod upravljačkog kadra i zaposlenika u sektoru ljudskih resursa	<i>1 2 3</i>	
5. Sposobnost pružanja učinkovite supervizije u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja primjerno njihovoj radnoj ulozi i iskustvu	<i>1 2 3</i>	
6. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje	<i>1 2 3</i>	

Komentar:

(npr. postoji li program stručnog usavršavanja koji već provode stručnjaci HZZ-a koji rezultira nekim od ovih ishoda)

8. Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja

Poznavanje etičkih i pravnih normi relevantnih za područje profesionalnog i karijernog savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Stečeno tijekom studija</i>
1. Prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja	<i>1 2 3</i>	
2. Poznavanje pravnog okvira kojim se regulira područje profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja	<i>1 2 3</i>	
3. Građenje profesionalnog identiteta i spremnosti na trajno profesionalno usavršavanje i učenje	<i>1 2 3</i>	
4. Mogućnost samorefleksije i kritičkog preispitivanja vlastite prakse u svrhu unapređivanja rada	<i>1 2 3</i>	
5. Sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja programa u svrhu unapređenja prakse profesionalnog i karijernog savjetovanja.	<i>1 2 3</i>	
6. Prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja	<i>1 2 3</i>	

Komentar:

(npr. postoji li program stručnog usavršavanja koji već provode stručnjaci HZZ-a koji rezultira nekim od ovih ishoda)

Završni osvrt :

1. Postoji li još koje kompetencijsko područje/ishod učenja koji nije obuhvaćen ovim upitnikom a mislite da je relevantan za ovaj profil stručnjaka?
2. Biste li se vi osobno uključiti u izradu i izvedbu programa studija za obrazovanje savjetnika u području profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja?

HVALA NA SURADNJI!

1.3. Upitnik za školske psihologe

Upitnik o kompetencijama/ishodima učenja relevantnim za profesionalno usmjeravanje i savjetovanje u školi

Uputa:

Molimo Vas da za svako kompetencijsko područje i pripadajuće ishode učenja procijenite koliko su važni za uspješno profesionalno usmjeravanje i savjetovanje učenika u školskom kontekstu. Važnost svakog ishoda procijenite na skali od **1(nevažan)** **2 (donekle važan)** **3 (važan)**.

Uz to označite **znakom X** one kompetencije/ishode učenja koje ste u **značajnoj mjeri stekli tijekom studija psihologije**.

Opće informacije

I. Godina diplomiranja studija psihologije: _____

II. Radno iskustvo u školi na poslovima školskog psihologa (*podcrtajte vrstu škole u kojoj sada radite*):

a) osnovna škola; godine radnog staža _____

b) srednja škola; godine radnog staža _____

KOMPETENCIJSKA PODRUČJA I ISHODI UČENJA

1. Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja

Razumijevanje teorijske podloge i poznavanje istraživačkih rezultata u području individualnog razvoja potrebnih profesionalcima u području profesionalnog razvoja i savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tijekom studija</i>
1. Razumijevanje teorija i modela ljudskog razvoja i učenja u cjeloživotnoj perspektivi.	<i>1 2 3</i>	
2. Razumijevanje teorija profesionalnog razvoja i razvoja karijere	<i>1 2 3</i>	
3. Razumijevanje teorije savjetovanja i srodnih pristupa u području profesionalnog/ karijernog savjetovanja	<i>1 2 3</i>	
4. Razumijevanje individualnih razlika s obzirom na rod, socijalno i etničko porijeklo, psihofizičke sposobnosti i osobine ličnosti u odabiru karijernih putova	<i>1 2 3</i>	
5. Razumijevanje uloge savjetnika u facilitiranju profesionalnog/karijernog planiranja i odlučivanja	<i>1 2 3</i>	

2. Utvrđivanje obilježja učenika i okruženja

Vještine procjenjivanja pojedinaca i grupa potrebne u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tijekom studija</i>
1. Sposobnost utvrđivanja osobnih obilježja: sposobnosti, postignuća, interesa, vrijednosti, osobina ličnosti	<i>1 2 3</i>	
2. Sposobnost utvrđivanja obilježja vezanih uz: stilove učenja, samopoimanje, zrelost za profesionalni izbor i odlučivanje, radne vrijednosti i profesionalne preferencije	<i>1 2 3</i>	
3. Sposobnost utvrđivanja obilježja radne okoline (zadataka, očekivanja, normi, ciljeva, fizičke i socijalne infrastrukture)	<i>1 2 3</i>	
4. Mogućnost korištenja informatičke tehnologije u utvrđivanju osobina učenika i konteksta	<i>1 2 3</i>	
5. Sposobnost primjerene primjene alata procjene, bodovanja i izvještavanja o rezultatima procjene	<i>1 2 3</i>	
6. Sposobnost tumačenja podataka dobivenih u procesu procjenjivanja i njihovog prezentiranja učenicima i drugim dionicima.	<i>1 2 3</i>	

3. Interakcija s učenikom usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje

Vještine individualnog i grupnog komuniciranja potrebne za učinkovito profesionalno i karijerno usmjeravanje i savjetovanje.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tijekom studija</i>
1. Sposobnost primjene temeljnih komunikacijskih vještina ključnih za uspostavu odnosa povjerenja i međusobnog uvažavanja s pojedincima i u grupi	1 2 3	
2. Razumijevanje osobnih obilježja učenika (dobi, socio-kulturnog porijekla, obiteljskog konteksta, interesa, svjetonazora, ciljeva) u svrhu održavanja produktivnih individualnih i grupnih interakcija	1 2 3	
3. Razumijevanje obilježja učenika vezanih uz obrazovni i radni kontekst (obrazovno iskustvo, vrijednosti i stavovi o radu, radne navike, odlučivanje) u svrhu održavanja produktivnih individualnih ili grupnih interakcija	1 2 3	
4. Poznavanje i odabir prikladnih tehnika za poticanje učenika na samoprocjenu vlastitih snaga i ograničenja u građenju obrazovnog/karijernog puta	1 2 3	
5. Sposobnost primjerenog informiranja i usmjeravanja učenika u procesu izbora obrazovanja/zanimanja	1 2 3	
6. Mogućnost pomaganja učeniku u stjecanju vještina potrebnih za ostvarenje obrazovnih ciljeva	1 2 3	
7. Sposobnost osnaživanja učenika za preispitivanje životnih uloga i namjera (uključujući odnos prema učenju i radu, slobodno vrijeme, obitelj, zajednice) u procesu profesionalnog odlučivanja	1 2 3	
8. Osnaživanje učenika u vještinama potrebnim za traženje zaposlenja, uključivanje u posao i zadržavanje zaposlenja	1 2 3	

4. Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju

Znanja i vještine potrebne za profesionalno savjetovanje pojedinaca i grupa iz različitih društvenih skupina.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tijekom studija</i>
1. Poznavanje i odabir različitih metoda i tehnika utvrđivanja individualnih i grupnih obilježja primjerenih rodu, socijalno-kulturnom porijeklu i psihofizičkim sposobnostima učenika	1 2 3	
2. Prepoznavanje posebnih potreba u karijernom usmjeravanju pripadnika različitih skupina s obzirom na rod, etnicitet, socijalno porijeklo te tjelesne i psihičke sposobnosti	1 2 3	
3. Poznavanje i razumijevanje modela i pristupa multikulturalnog komuniciranja	1 2 3	
4. Mogućnost razvijanja programa karijernog planiranja primjerenog pripadnicima različitih skupina ovisno o njihovim potrebama, ciljevima i očekivanjima	1 2 3	
5. Poznavanje resursa u zajednici za pružanje podrške učenicima s posebnim potrebama	1 2 3	

5. Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju

Poznavanje relevantnih informacijskih baza i resursa potrebnih u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja i savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tijekom studija</i>
1. Poznavanje kretanja u gospodarstvu i na tržištu rada s obzirom na mogućnosti zapošljavanja, sektorske potrebe i plaće	<i>1 2 3</i>	
2. Poznavanje unutarnjih specifičnosti pojedinih vrsta radnih organizacija (razlika rada u malim obrtima i većim poduzećima)	<i>1 2 3</i>	
3. Poznavanje osnovnih zahtjeva koje pojedina zanimanja stavljaju pred zaposlenike	<i>1 2 3</i>	
4. Poznavanje nacionalnog obrazovnog sustava u svrhu profesionalnog usmjeravanja	<i>1 2 3</i>	
5. Poznavanje izvora informacija, mreža podrške i ostalih resursa zajednice u facilitaciji planiranja karijere, zapošljavanja i prekvalifikacija	<i>1 2 3</i>	
6. Mogućnost upotrebe IT alata za pružanje podrške klijentima u profesionalnom i karijernom planiranju i odlučivanju	<i>1 2 3</i>	

6. Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Znanja i vještine potrebne za razvoj, planiranje, implementiranje službi profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja te programa podrške karijernom planiranju u različitim okruženjima.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tijekom studija</i>
1. Poznavanje organizacijske teorije, organizacijskih procesa (rukovođenja, motiviranja, rješavanja sukoba) i pristupa u implementaciji programa profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere	<i>1 2 3</i>	
2. Poznavanje legislative kojom je regulirano organiziranje usluga i provedba programa profesionalnog i karijernog usmjeravanja	<i>1 2 3</i>	
3. Mogućnost profesionalnog umrežavanja i udruživanja u osiguravanju profesionalnih standarda i profesionalne podrške	<i>1 2 3</i>	
4. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje	<i>1 2 3</i>	
5. Prepoznavanje mogućnosti i ostvarivanje partnerskih odnosa s ostalim društvenim akterima u politici, gospodarstvu i obrazovanju	<i>1 2 3</i>	
6. Sposobnost zagovaranja i promoviranja sustava profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja u stručnoj i široj javnosti	<i>1 2 3</i>	

7. Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Vještine i znanja potrebna za pružanje podrške i osnaživanju profesionalaca u području karijernog i profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tijekom studija</i>
1. Poznavanje izvora, činitelja i simptoma profesionalnog stresa i sagorijevanja kod savjetnika u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja	1 2 3	
2. Poznavanje i primjena teorija, modela i strategija konzultacija i supervizije	1 2 3	
3. Mogućnost utvrđivanja potreba zaposlenika u svrhu pružanja psihosocijalne podrške u radu i jačanja profesionalnih kompetencija	1 2 3	
4. Sposobnost primjene metoda i tehnika konzultacije i <i>coachinga</i> kod upravljačkog kadra i zaposlenika u sektoru ljudskih resursa	1 2 3	
5. Sposobnost pružanja učinkovite supervizije u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja primjerno njihovoj radnoj ulozi i iskustvu	1 2 3	
6. Sposobnost planiranja, provedbe i evaluacije programa stručnog usavršavanja osoblja u službama za karijerno informiranje i usmjeravanje	1 2 3	

8. Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja

Poznavanje etičkih i pravnih normi relevantnih za područje profesionalnog i karijernog savjetovanja.

<i>Ishodi učenja</i>	<i>Važnost</i>	<i>Tijekom studija</i>
1. Prepoznavanje etičkih problema i potencijalnih konflikata te načine njihovog rješavanja	1 2 3	
2. Poznavanje pravnog okvira kojim se regulira područje profesionalnog usmjeravanja i savjetovanja	1 2 3	
3. Građenje profesionalnog identiteta i spremnosti na trajno profesionalno usavršavanje i učenje	1 2 3	
4. Mogućnost samorefleksije i kritičkog preispitivanja vlastite prakse u svrhu unapređivanja rada	1 2 3	
5. Sposobnost provedbe akcijskih istraživanja i evaluiranja programa u svrhu unapređenja prakse profesionalnog i karijernog savjetovanja	1 2 3	

Završni osvrt:

1. Postoji li još koje kompetencijsko područje/ishod učenja/ koje nije obuhvaćeno ovim upitnikom, a mislite da je relevantno za ovaj profil stručnjaka?
2. Što mislite od ideji za pokretanjem poslijediplomskog specijalističkog studijskog programa za obrazovanje savjetnika u profesionalnom i karijernom usmjeravanju i savjetovanju?

Prilog 2. Analitičke tablice za pojedine studije prema kompetencijskim područjima

PRILOG 2.1.

Kompetencijsko područje 1: Teorijski okviri profesionalnog razvoja i profesionalnog savjetovanja

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
Ime kolegija	Razina studija				ECTS	Obavezni	Izborni	Ishodi učenja	Srodnost ishoda u modelu i kolegiju	
	BA	MA	MA Spec	X					potpuna	djelomična
1. Teorije čovjekova razvoja	X	X			6	X		1	X	
2. Školska i predškolska psihologija	X	X			4	X		1	X	
3. Psihologija radne aktivnosti		X			5	X		2		X
4. Odabir i razvoj osoblja		X			7	X		2 3		X
5. Psihologija obrazovanja: učenje i poučavanje		X			5	X		1		X
6. Načela i temelje vještine psihološkog savjetovanja*			X		5	X		3		X

* Specijalistički studij kliničke psihologije

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjeka za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Psihologija rada		X			4	X		2 3 4		X
2. Psihologija učenja	X				4	X		1		X
3. Psihologija djetinjstva i adolescencije	X				8	X		1	X	
4. Psihologija zrele dobi i starenja	X				7	X		1	X	
5. Edukacijska psihologija		X			6	X		1	X	
6. Uvod u psihološko savjetovanje*			X		3	X		3		X

*Poslijediplomski specijalistički studij: Psihološko savjetovanje

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Psihologija rada		X			3	X		2 3 4	X	
2. Uvod u industrijsku i organizacijsku psihologiju	X				2	X		1		X
3. Uvod u razvojnu psihologiju	X				4	X		1	X	
4. Psihologija adolescencije	X				4	X		1	X	
5. Razvojna psihologija odrasle dobi	X				3	X		1	X	
6. Psihologija učenja	X				4	X		1	X	
7. Inteligencija – teorije i mjerenje		X			3	X		4	X	
8. Edukacijska psihologija		X			5	X		4		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij pedagogije, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Obrazovanje i rad		X			6	X		1 4 5		X
2. Profesija i cjeloživotno učenje		X			6		X	1 2 5	X	

Kolegiji i ishodi učenja za studij(e) socijalnog rada, Centar za studij socijalnog rada, pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Centar za studij socijalnog rada, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Osnove savjetovanja	X				5	X		1 3		X
2. Posebni pristupi savjetovanju		X			5		X	1 3		X
3. Vještine savjetovanja			X		7	X		1 2 3 4		X
4. Psihosocijalni pristup u socijalnom radu (2) – Vještine savjetovanja			X		9	X		1 3 4		X
5. Modeli učenja odraslih*			X		5		X	1		X

*Poslijediplomski specijalistički studij iz supervizije psihosocijalnog rada

Kolegiji i ishodi učenja za studij socijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij socijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Planiranje i razvoj profesionalnog identiteta		X			4	X		2 4		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1. Profesionalna rehabilitacija</i>	<i>X</i>				<i>4</i>	<i>X</i>		<i>2 3 4 5</i>		<i>X</i>
<i>2. Zapošljavanje osoba s invaliditetom</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>1 3 4 5</i>		<i>X</i>

PRILOG 2. 2.

Kompetencijsko područje 2: Utvrđivanje obilježja klijenata i okruženja

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Psihologija obrazovanja: motivacijski i socijalni procesi		X			6	X		2 4		X
2. Kvantitativna interpretacija testova		X			6	X		1 5		X
3. Struktura i mjerenje inteligencije	X				5	X		1 2 3 4 5 6		X
4. Odabir i razvoj osoblja		X			6	X		2 3	X	
5. Statistika u psihologiji II	X				4	X		5		X
6. Psihologijski praktikum III		X			6	X		5 6		X
7. Psihološka procjena djece		X			5		X	1 2		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjeka za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Psihologija rada		X			4	X		1 3 5 6	X	
2. Psihologija darovitih učenika		X			3		X	1		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Psihologija rada		X			3	X		2 3 6		X
2. Profesionalna orijentacija i selekcija		X			4		X	1 5 6		X
3. Uvod u psihologiju ličnosti	X				4	X		1		X
4. Psihologija ličnosti		X			4	X		1 2 5 6		X
5. Inteligencija – teorije i mjerenje		X			3	X		1 5 6		X
6. Edukacijska psihologija		X			5	X		2 5 6		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij pedagogije, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Obrazovanje i rad		X			6	X		3 4 5	X	
2.Profesija i cjeloživotno učenje		X			6		X	2 3	X	

Kolegiji i ishodi učenja za studij(e) socijalnog rada, Centar za studij socijalnog rada, pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Centar za studij socijalnog rada, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Osnove savjetovanja	X				5	X		1 2 3		X
2.Posebni pristupi savjetovanju		X			5		X	1		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij socijalne pedagogije, Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij socijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Planiranje i razvoj profesionalnog identiteta		X			4	X		2		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Profesionalna rehabilitacija	X				4	X		1 2 6		X
2. Zapošljavanje osoba s invaliditetom		X			4	X		3		X

PRILOG 2.3.

Kompetencijsko područje 3: Interakcija s klijentima usmjerena na jačanje kapaciteta za obrazovanje i zaposlenje

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Primijenjena razvojna psihologija		X			5		X	2	X	
2. Primijenjena socijalna psihologija		X			5		X	2	X	
3. Komunikacijske vještine	X				5		X	1		X
4. Osnove psihološkog savjetovanja		X			5		X	1 2 4	X	
5. Psihološko savjetovanje djece, mladih i roditelja			X		3		X	1 2 4		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjeka za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Psihologija rada		X			4	X		3 4 5 6 7		X
2. Osnove savjetovanja i psihoterapije		X			7	X		1	X	
3. Psihologija komunikacije	X				5	X		1		X
4. Temeljne vještine psihološkog savjetovanja*			X		5	X		1 4	X	
5. Savjetovanje u školi*			X		6		X	1 2 4		X
6. Savjetovanje djece i mladih*			X		6		X	1 2 4		X

*Poslijediplomski specijalistički studij: Psihološko savjetovanje

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Organizacijska psihologija		X			3	X		4		X
2.Profesionalna orijentacija i selekcija		X			4		X	3 4 5		X
3.Psihologija komuniciranja		X			2	X		5 6		X
4. Edukacijska psihologija		X			5	X		5 6		X
5. Psihologija inter-personalnih odnosa		X			2	X		1 2		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij pedagogije, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Obrazovanje i rad		X			6	X		2 3 5 8	X	
2.Profesija i cjeloživotno učenje		X			6		X	2 3 4 5 6 7 8	X	

Kolegiji i ishodi učenja za studij(e) socijalnog rada, Centar za studij socijalnog rada, pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Centar za studij socijalnog rada, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Osnove savjetovanja	X				5	X		1 2 3 7		X
2.Posebni pristupi savjetovanju		X			5		X	1 2 3 7		X
3.Vještine savjetovanja			X		7	X		1 2 3 4 5 6 7		X
4. Psihosocijalni pristup u socijalnom radu (2) – Vještine savjetovanja			X		9	X		1 2 3 4 5 6 7		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij socijalne pedagogije, Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij socijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Profesionalna rehabilitacija	X				4		X	1		X
2.Grupni pristup u socijalno-pedagoškim intervencijama	X				7	X		1		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije, Edukacijsko-rehabilitacijski, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1. Profesionalna rehabilitacija</i>	<i>X</i>				<i>4</i>	<i>X</i>		<i>1 2 3 4 5 6 7</i>		<i>X</i>
<i>2. Zapošljavanje osoba s invaliditetom</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>1 2 3 4 6 7 8</i>		<i>X</i>

PRILOG 2. 4.**Kompetencijsko područje 4: Pristup različitostima u profesionalnom usmjeravanju i savjetovanju**

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Psihologija obrazovanja nadarenih učenika		X			5		X	1 2 5	X	
2.Psihologija obrazovanja učenika s teškoćama u školi		X			5		X	1 2 5	X	
3.Psihologija osoba s invaliditetom		X			4		X	1 2 5		X
4. Psihologija roda i spola		X			4		X	1	1	

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjeka za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Psihologija rada		X			4	X		1		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru										
<i>Ime kolegija</i>	<i>razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Upravljanje ljudskim potencijalima		X			4		X	1 2		X
2.Psihologija osoba s posebnim potrebama		X			3		X	5		X
3.Psihologija komuniciranja	X				2	X		3		X
4. Inteligencija – teorije i mjerenje		X			3	X		1		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij pedagogije, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Obrazovanje i rad		X			6	X		2		X
2.Profesija i cjeloživotno učenje		X			6		X	12	X	

Kolegiji i ishodi učenja za studij(e) socijalnog rada, Centar za studij socijalnog rada, pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Centar za studij socijalnog rada, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Vještine savjetovanja			X		7	X		1 3		X
2.Psihosocijalni pristup u socijalnom radu (2) – Vještine savjetovanja			X		9	X		1 3		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij socijalne pedagogije, Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Nije naveden niti jedan kolegij koji odgovara navedenom kompetencijskom području

Kolegiji i ishodi učenja za studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Profesionalna rehabilitacija	X				4	X		1 2 4 5		X
2.Zapošljavanje osoba s invaliditetom		X			4	X		1 2 4 5		X

PRILOG 2.5.**Kompetencijsko područje 5: Informiranost o svijetu rada i resursima u okruženju**

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1.Odabir i razvoj osoblja</i>		<i>X</i>			<i>6</i>	<i>X</i>		<i>3</i>	<i>X</i>	

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjeka za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1.Psihologija rada</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>4</i>		<i>X</i>

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1.Upravljanje ljudskim potencijalima</i>		<i>X</i>			<i>4</i>		<i>X</i>	<i>2</i>		<i>X</i>
<i>2.Edukacijska psihologija</i>		<i>X</i>			<i>5</i>	<i>X</i>		<i>4</i>		<i>X</i>

Kolegiji i ishodi učenja za studij pedagogije, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1.Obrazovanje i rad</i>		<i>X</i>			<i>6</i>	<i>X</i>		<i>1 3 4 5 6</i>	<i>X</i>	
<i>2.Profesija i cjeloživotno učenje</i>		<i>X</i>			<i>6</i>		<i>X</i>	<i>2 5</i>	<i>X</i>	

Kolegiji i ishodi učenja za studij(e) socijalnog rada, Centar za studij socijalnog rada, pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Nije naveden niti jedan kolegij koji odgovara navedenom kompetencijskom području

Kolegiji i ishodi učenja za studij socijalne pedagogije, Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij socijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1.Planiranje i razvoj profesionalnog identiteta</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>3 4 5 6</i>		<i>X</i>

Kolegiji i ishodi učenja za studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1. Profesionalna rehabilitacija</i>	<i>X</i>				<i>4</i>	<i>X</i>		<i>4 5 6</i>		<i>X</i>
<i>2. Zapošljavanje osoba s invaliditetom</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>2 3 5</i>		<i>X</i>

PRILOG 2.6.**Kompetencijsko područje 6: Organiziranje sustava profesionalnog i karijernog usmjeravanja**

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1. Organizacijska psihologija</i>		<i>X</i>			<i>5</i>		<i>X</i>	<i>1</i>		<i>X</i>

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjeka za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1. Psihologija rada</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>4</i>		<i>X</i>
<i>2. Organizacijska psihologija</i>		<i>X</i>			<i>6</i>	<i>X</i>		<i>1</i>		<i>X</i>
<i>3. Psihologija upravljanja ljudskim resursima</i>		<i>X</i>			<i>3</i>		<i>X</i>	<i>1</i>		<i>X</i>
<i>4. Organizacijska psihologija</i>		<i>X</i>			<i>6</i>	<i>X</i>		<i>1</i>	<i>X</i>	

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>I.Organizacijska psihologija</i>		<i>X</i>			<i>3</i>	<i>X</i>		<i>1</i>	<i>X</i>	

Kolegiji i ishodi učenja za studij pedagogije, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>I.Profesija i cjeloživotno učenje</i>		<i>X</i>			<i>6</i>	<i>X</i>		<i>1</i>	<i>X</i>	

Kolegiji i ishodi učenja za studij(e) socijalnog rada, Centar za studij socijalnog rada, pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Nije naveden niti jedan kolegij koji odgovara navedenom kompetencijskom području

Kolegiji i ishodi učenja za studij socijalne pedagogije, Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij socijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>I.Planiranje i razvoj profesionalnog identiteta</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>3</i>		<i>X</i>

Kolegiji i ishodi učenja za studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1. Profesionalna rehabilitacija</i>	<i>X</i>				<i>4</i>	<i>X</i>		<i>2 5</i>		<i>X</i>
<i>2. Zapošljavanje osoba s invaliditetom</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>3</i>		<i>X</i>

PRILOG 2.7.

Kompetencijsko područje 7: Podrška zaposlenicima u području profesionalnog i karijernog usmjeravanja

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
I. Odabir i razvoj osoblja		X			6	X		5 6	X	

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjeka za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
I. Organizacijska psihologija		X			6	X		1		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Upravljanje ljudskim potencijalima		X			4		X	2 3 6		X
2.Profesionalna orijentacija i selekcija		X			4		X	1		X
3.Management u radnoj organizaciji		X			3		X	2 3		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij pedagogije, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Profesija i cjeloživotno učenje		X			6		X	2 3 4	X	

Kolegiji i ishodi učenja za studij(e) socijalnog rada, Centar za studij socijalnog rada, pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Nije naveden niti jedan kolegij koji odgovara navedenom kompetencijskom području.

Kolegiji i ishodi učenja za studij specijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij specijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>I. Planiranje i razvoj profesionalnog identiteta</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>2</i>		<i>X</i>

Kolegiji i ishodi učenja za studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>I. Zapošljavanje osoba s invaliditetom</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>3</i>		<i>X</i>

PRILOG 2.8.

Kompetencijsko područje 8: Profesionalna etika, odgovornost za vlastiti profesionalni razvoj i za razvoj područja

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Etika u psihološkim istraživanjima i praksi		X			3	X		1 2 5		X
2. Neeksperimentalna psihologijska metodologija	X				5	X	X	6		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odsjeka za psihologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1. Etika u psihologiji	X				2	X		1		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij psihologije, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru

Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Psihologija rada		X			3	X		1		X
2.Edukacijska psihologija		X			5	X		1 2 6		X
3.Etika u psihologiji	X				2	X		1 2		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij pedagogije, Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Rijeci										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
1.Obrazovanje i rad		X			6	X		4		X
2.Profesija i cjeloživotno učenje		X			6		X	5		X

Kolegiji i ishodi učenja za studij(e) socijalnog rada, Centar za studij socijalnog rada, pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Centar za studij socijalnog rada, Pravni fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1. Osnove savjetovanja</i>		<i>X</i>			<i>5</i>	<i>X</i>		<i>2</i>		<i>X</i>
<i>2. Posebni pristupi savjetovanju</i>		<i>X</i>			<i>5</i>		<i>X</i>	<i>2</i>		<i>X</i>
<i>3. Vještine savjetovanja</i>			<i>X</i>		<i>7</i>	<i>X</i>		<i>1 2 4 5</i>		<i>X</i>
<i>4. Psihosocijalni pristup u socijalnom radu (2) – Vještine savjetovanja</i>			<i>X</i>		<i>9</i>	<i>X</i>		<i>2 4 5</i>		<i>X</i>

Kolegiji i ishodi učenja za studij socijalne pedagogije, Edukacijsko- rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij socijalne pedagogije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1. Planiranje i razvoj profesionalnog identiteta</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>2 4 5</i>		<i>X</i>

Kolegiji i ishodi učenja za studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studij rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu										
<i>Ime kolegija</i>	<i>Razina studija</i>				<i>ECTS</i>	<i>Obavezni</i>	<i>Izborni</i>	<i>Ishodi učenja</i>	<i>Srodnost ishoda u modelu i kolegiju</i>	
	<i>BA</i>	<i>MA</i>	<i>MA Spec</i>	<i>X</i>					<i>potpuna</i>	<i>djelomična</i>
<i>1. Profesionalna rehabilitacija</i>	<i>X</i>				<i>4</i>	<i>X</i>		<i>1 2 3</i>		<i>X</i>
<i>2. Zapošljavanje osoba s invaliditetom</i>		<i>X</i>			<i>4</i>	<i>X</i>		<i>1 2 3</i>		<i>X</i>